

Izdaja Cinkarna Celje metalurško kemična industrija, Celje. Urejuje uredniški odbor. Odgovorni urednik Zlatko Šentjerc. Glasilo izhaja vsakega 15. v mesecu. Prispevke sprejemamo do 28. v mesecu. Rokopisov in slik ne vračamo. Naslov: Uredništvo glasila »Cinkarnar« Cinkarna, Celje. Telefon 23-981, interno 430. Tisk: »Papirkonfekcija« Krško. Po mnenju Sekretariata za informiranje v izvršnem svetu skupščine SRS je časnik oproščen davka na promet proizvodov (Št. 421-1/72 z dne 5. 4. 1974).

CINKARNAR

GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA CINKARNE CELJE

LETO XXI

Celje, 29. november 1974

ŠTEVILKA 10. — 11.

8. kongres Zveze sindikatov Slovenije

Posamezne interese je treba usklajevati s skupinami

V veliki dvorani kina Union v Celju je bil dne 7. in 8. novembra 1974 osmi kongres Zveze sindikatov, katerega so se poleg preko 380 delegatov in gostov udeležili še vidni predstavniki našega družbeno političnega življenja: Sergej Kraigher, France Popit, Mitja Ribičič, Stane Dolanc, dr. Marijan Breclj, Lidija Šentjerc, Andrej Marinc, Janko Rudolf, Ljubo Jasnič, Franc Tavčar — Rok in drugi. Na kongresu so soglasno potrdili predlog o podelitvi priznanj za dolgoletno revolucionarno delo trem veteranom našega delavskega gibanja: Francu Leskovšku — Luki, si je udeležil kongresa, Ivanu Mačku — Matiji in Mihi Marinku pa so bila priznanja izročena pozneje, ker sta bila zaradi bolezni odsotna.

Na plenarnem delu kongresa je predsednik republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije Janez Barborič spregovoril o nalogah sindikatov pri uresničevanju vodilne vloge delavskega razreda, nato je kongresu spregovoril predsednik Centralnega komiteja ZKS France Popit.

Decembra volimo delegate samoupravne interesne skupnosti

V novembru so po vsej državi in seveda tudi v našem kolektivu stekle priprave na volitve delegatov samoupravnih interesnih skupnosti. Volitve delegatov oziroma delegacij bodo v četrtek, dne 5. decembra 1974 v organizacijah združenega dela, dne 8. decembra pa v krajevnih skupnostih.

Na seji centralnega delavskega sveta v začetku novembra so izvolili koordinacijski odbor za pripravo in izvedbo volitev delegatov oziroma delegacij samoupravne interesne skupnosti, ki ga sestavljajo: Tovornik Franjo, predsednik ter člani: Krašovec Anton in Murovič Drago, družbenopolitične organizacije pa so v odbor imenovale še dva člana, in sicer Poklšek Franca ter Pečnik Maksa.

V naši organizaciji združenega dela bomo volili na osmih voliščih:

- delavci organizacije skupnih služb bodo volili v sejni sobi na direkciji — 1. volišče;
- delavci iz PE transport bodo volili na volišču, ki bo v prostorih te poslovne enote — 2. volišče;
- delavci iz PE vzdrževanje in energetika bodo volili v sejni sobi družbeno-politič-

nih organizacij — 3. volišče;

- TOZD metalurgija bo imela volišče v sindikalni dvorani — 4. volišče;
- delavci iz TOZD kemija bodo volili na dveh voliščih, in sicer:
  - delavci iz kemije I v svoji obratni pisarni — 5. volišče;
  - delavci iz kemije II pa v obratni pisarni OOB — 6. volišče;

— TOZD grafika bo imela volišče v centru za izobraževanje delavcev — 7. volišče;

— delavci iz TOZD titanov dioksid pa bodo volili v obratni pisarni — 8. volišče.

Vsa volišča bodo v četrtek, dne 5. decembra odprta od 5. do 17. ure tako bodo lahko delavci, zaposleni v vseh izmenah opravili svojo dolžnost ki jim jo dololča naša Ustava.

Popoldne in naslednji dan dopoldne je kongres nadaljeval delo v štirih komisijah. Ko so le-te zaključile delo, so se delegati zbrali na plenarnem zasedanju, kjer so izglasovali vse predlagane kongresne sklepe in statutarni dogovor o organiziranosti in delovanju sindikatov in Zveze sindikatov Slovenije.

Predsednik ZSS je v svojem referatu uvodoma ocenil delovanje med obema kongresoma. Dejal je: »Od zadnjega občnega zbora do danes smo dosegli pomembne uspehe v materialnem in duhovnem razvoju družbe. Ne bom jih komentiral posebej, ker sami po sebi dovolj zgovorno kažejo, kako velik napredek smo v tem obdobju dosegli na vseh področjih našega družbenega življenja. Vendar pa to posebej poudarjam, ker bo v nadaljnjem več govora o naših slabostih. To pa zaradi tega, ker je le kritična ocena, ob kateri pa ne pozabljamo doseženega, lahko kvalitetna osnova za učinkovito akcijo. Najmanj enakovredni dosežkom v materialnem razvoju družbe pa so dosežki pri graditvi naše družbe na samoupravnih osnovah. Uspeli smo ustvariti družbeno klimo in institucionalne pogoje samoupravne in politične organizacije delavcev, v katerih ne bo več mogoče s posmehom govoriti o vodilni vlogi delavskega razreda. To pa pomeni, da je samoupravo in politično organiziranje delavski razred neposredni nosilec celotnega napredka družbe, ki s tem ne prevzema le pravic, temveč prevzema tudi odgovornosti.«

Tovariš Barborič je nato opozoril na nekatere negativne pojave v naši družbi, ki so se odražali v gospodarskem razvoju, kakor tudi v odnosu do samoupravljanja.

(Nadaljevanje na 2. strani)

Delegati predsedniku TITU

Dragi tovariš Tito!

Danes se v delavskem Celju končuje naš sindikalni kongres. To je bil, po več mesečnih razpravah med delavci Slovenije, sklepni dogovor o naših stališčih in nalogah za uveljavljanje samoupravnega položaja, odgovornosti in pravic delavcev.

V predkongresnih razpravah in v sprejetih sklepih vnovič izpričujemo in potrjujemo odločnost, da dosledno uresničimo cilje naše nove ustave. Ocenili smo svoj samoupravni položaj danes in sprejeli sklepe o svojih nalogah za nadaljnji razvoj samoupravnih družbenoekonomskih odnosov. Kritični smo bili do pogojev, v katerih odločamo o ustvarjanju in razporejanju dohodka in opredelili svojo aktivnost, da bodo delavci imeli resnično in polno oblast v združenem delu.

Naš razvoj in življenje nikoli nista bila lahka. Toda, strnjeni okoli Zveze komunistov smo zmogli tudi težje naloge od teh, ki so sedaj pred nami. V razvoju socialističnih samoupravnih odnosov in v krepitvi solidarnosti in vzajemnosti je zagotovilo, da bomo uspešni v vsakodnevni bitki za večje rezultate našega in skupnega dela. Samo na rezultatih dela bomo uspešno razrešili probleme standarda delovnih ljudi in zagotovili svojo materialno in socialno varnost.

Obdobje priprav na sprejemanje nove ustave, kongresi Zveze komunistov in naša lastna aktivnost v uresničevanju skupno dogovorjenih nalog so nas idejno, organizacijsko in akcijsko utrdili. Močni smo in pripravljeni smo delati.

To smo ti hoteli sporočiti z željo, da skupaj s Teboj in drugimi delavci Jugoslavije delujemo za še boljše življenje jugogovanske skupnosti narodov in narodnosti.

Delegati na 8. kongresu Zveze sindikatov Slovenije

Posamezne interese je treba usklajevati s skupnimi

Negativni pojavi

»Delavci so bolj redko govorili o birokratizmu, teokratizmu, etatizmu in vseh drugih izmih. Toliko bolj pa so razmišljali in iskali odgovore na vprašanja stvarnih družbenih odnosov, ki jih cela vrsta izgovorov besedno izraža. Nismo bili vedno sposobni dojeti »nerazumevanja« delavcev, njihove kritike in predlogov, ko so samoniklo, brez velikih besed izražali svoje odpore proti rešitvam in idejno zgrešenim težnjam. Tako so postavljali vprašanja in dileme:

- ali je določanje nosilcev gospodarskega razvoja v Sloveniji na podjetniško-lastniških osnovah v skladu s samoupravnim položajem in ali to ne bo pomenilo gospodstva nad ljudmi in denarjem?

- ali je res mogoče, da bomo Slovenci dovolj bogati z razvito trgovino in dobrimi trgovci? Ali res nič več ne bomo delali na težkih delovnih mestih in pod zemljo? Dvomimo, da nas bo industrija rešila sestavljanja, dodelave in zavijanja (pakiranja);

- ali je res profit nadnarvna sila, ki se ji lahko samo podrejam? Tisti, ki več delajo, naj imajo več, toda nismo za take odnose, v katerih naj bo tovarna tovarni volk. Ali niso zelo dvomljivi zakoni profita, povrhu vsega še skazeni zaradi gospodarskih odločitev države, ko se v njihovem imenu postavlja v zadnji plan razvoj vrste osnovnih in surovinskih panog?

- delitev po delu res nosi v sebi tudi socialne razlike, toda socialnih razlik, ki ne izvirajo iz dela in se zanje nismo družbeno dogovorili, ne razumemo in zato jih ne sprejemamo;

- ali je dovoljeno državni upravi in sodstvu, ki sta naši delavski instituciji, da namesto zagotavljanja zakonitosti presojata, kdaj je »v splošnem interesu« podjetja in zaradi neustreznih rešitev v gospodarskem sistemu dovoljeno kršiti zakone?

- kaj imajo za bregom nosilci bolj ali manj prikritih idej, naj se Zveza komunistov ne angažira v političnih organizacijah in samoupravnih organizmih, če pa je prav tu zagotovljena vodilna vloga delavskega razreda? V čigavem interesu je potiskati ZK na rob družbenih dogajanj, če pa sami mislimo prav nasprotno?

- vaše polemike o tem, katera politična organizacija je kaj storila, nas niti nebi toliko zanimala, če to ne bi škodovalo naši enotnosti in uspešnosti naših političnih akcij. Vemo, da brez enotnosti in usklajenosti dela ne bomo kaj pridali več dosegli, razen poplave dobro napisanih sklepov, ki nam jih že sicer ne manjka;

- ustanovitev temeljnih organizacij združenega dela je postala nova ustavna pravica in dolžnost delavcev, toda stvari kljub vsem prizadevanjem ne moremo nikamor premakniti. Govorijo nam naj ne hitimo, češ da gre za prenapljeno odločitev in da bo nastala gospodarska škoda;

- za šole vemo, da niso bile v nobeni družbi nevtralne. Zato

nikakor nismo prepričani v iskrene namene tistih, ki še danes govorijo in pišejo o idejno nevtralni šoli;

- delovanje tržnih zakonitosti in varčnosti že razumemo, toda ne tako, da je treba zanikati in praktično zmanjševati obseg solidarnosti v skupni in splošni potrošnji. Ne vidimo uspeha varčevanja, če so najprej na udaru družbena prehrana, delavski turizem in rekreacija itd.;

- smo za povezovanje z drugimi organizacijami združenega dela kjerkoli v Jugoslaviji, ker vemo, da bomo tako bolj smotrno vlagali družbena sredstva in delo. Počasi se premikamo in nismo še kos tistim, ki so si prilastili oblast nad odločanjem in ki nam le posredujejo informacije.

Našteta vprašanja delavcev, njihovi predlogi, utemeljena vprašanja in kritika so bili zvest kazalec nakopičenih družbenoekonomskih, socialnih in političnih problemov v naši družbi.

Reagiranje delavcev na razmere v družbenoekonomskih in idejnih pogledih na razvoj družbe pred 29. sejo Centralnega komiteja ZKS in pred 4. konferenco sindikatov kaže, da delavci niti za trenutek niso bili neobčutljivi do pojavov, izraženih v celi vrsti izgovorov. Hkrati kažejo, če jih primerjamo z vsebino sklepov kongresov Zveze komunistov, od kod je ZK črpala misel in akcijo na nedavnih kongresih.

Tovariš predsednik je nato govoril o delu po 4. konferenci slovenskih sindikatov, na kateri so bile sprejete obveznosti za akcijo v spreminjanju samoupravnega položaja delavcev, ki je temeljila na že sprejetih ustavnih dopolnilih.

Sindikati in nova ustava

»Iz ustavne opredelitve in vloge položaja sindikatov izhaja, da gre za organizacijo delavcev, ki je njihovo sredstvo za celovito uresničevanje socialističnih samoupravnih odnosov. Sindikati odslej ne prevzemajo le posplošenih interesov delavskega razreda. Ustvarjeni so ustavno-pravni pogoji, da postanejo sindikati neposredni nosilci, na primer samoupravnega in družbenega dogovarjanja, ki je v sedanjem trenutku gotovo ključna naloga naše organizacije. Prisotnost sindikatov v razreševanju družbenih zadev na temelju samoupravnega sporazumevanja pa nosi v sebi tudi odgovornost za politično usklajevanje posameznih interesov delavcev s skupnimi in

teresi. Noben normativni akt, pa tudi ustava ne morejo že s tem, da so sprejeti, zagotoviti tudi resnične samoupravne odnose. O tem nas dovolj jasno prepričujejo pretekle in današnje bitke za konstituiranje združenega dela na ustavnih osnovah in že zlasti za spreminjanje stvarnih družbenoekonomskih odnosov. Iz teh splošnih in večkrat ponovljenih ugotovitev sledi nekaj političnih zaključkov, ki jih bomo upoštevali, ko bomo uresničevali na tem kongresu sprejete sklepe.

Ko gre za razreševanje kratkoročnih vprašanj nadaljnjega razvoja družbe, je naša organizacija sestavni del socialističnih sil, ki se bojujejo za samoupravljanje. To je treba poudariti, ker tudi v dosednji praksi niso bili

Visoki gostje so pozorno spremljali delo 8. kongresa

Posamezne interese je treba usklajevati s skupnimi

redki primeri, da smo sami zlezli ali pa so nas od zunaj potiskali na pozicije znanih »zgodj sindikalnih zahtev«, na enostransko kritiziranje družbenih pojavov in iskanje odgovornosti izven nas samih. Vodilne vloge delavskega razreda in s tem njegove diktature razredu ne more zagotoviti nihče razen delavcev samih. Odgovornosti v pogojih, v katerih izhajajo odločitve vse bolj iz samoupravnih organiziranih delavcev, zato ni mogoče enostavno valiti na druge, pa naj gre za odločitve v zvezni skupščini. Drugače povedano, delavcem bomo delali slabo uslugo in kot organizacija ne bomo prispevali k utrjevanju njihovega samoupravnega položaja, če se ne bomo sposobni tudi za ceno trenutne nepopularnosti upreti metodam in vsebini klasičnega sindikalnega delovanja.

Osnovno področje našega delovanja je politična bitka za to, da bodo delavci v združenem delu odločali o uporabi presežene

je. Prav to pa je področje, na katerem bomo sindikati šele opravili svoj izpit. Boječnost in oportunitizem, obnašanje manjšega dela delavcev, pa naj gre za lastninsko obnašanje do družbenega dohodka ali pa za egoizem, lahko kvečjemu zavlečeta usklajevanje na trajnejših osnovah in zadržujeta popačeno moralno obnašanje udeležencev sporazumevanja. Samo tako je mogoče razumeti ustavno pravico in dolžnost sindikatov v procesih samoupravnega sporazumevanja!

Torej ne vedno in najprej ploskanje vsem in vsakršnim zahtevam posameznih skupin delavcev, za katerimi se — mimo grede povedano — lahko tudi marsikaj skriva, temveč na osnovi ocene pojave ali teženj tudi politični odpor proti družbeno nesprejemljivemu!

Predsednik Barborič se je v svojem referatu dotaknil tudi reorganizacije sindikatov, ki je temeljila na osnovi sklepov 4. konference slovenskih sindikatov, in

zelo malo dovedajšnje državne funkcije. Pri tem pa je res, da so te vrste izgovori obrabljene fraze tistih, ki jim ni za nikakršne spremembe. Raje čakajo, kaj bodo storili Zveza komunistov, sindikati in druge politične organizacije. Takim samozadovoljnim je lahko, saj so zadovoljni že z normativnimi opredelitvami samoupravnih odnosov in ne glede na resnično življenje menijo, da je čas za počitek.

S podjetniško-lastniškim obnašanjem do družbenega dohodka

moupravnim odnosom in nas tako potegniti pod vod. S to ideologijo so se spajdašili tudi nekateri naši družboslovni teoretiki in posamezni intelektualci v organizacijah združenega dela. Samoupravljanje kot družbenoekonomski odnos, v katerem delavec kot osebnost ustvarja dohodek in odloča o njegovi porabi, je v teh izkrivljenih idejah v celoti zanikano. Ob tem smo si dolžni postaviti vprašanje, ali smo dovolj odločni in nepopustljivi do takih idej in še posebej do take prakse, ki je na zunaj praviloma polakirana z navidezno sprejemljivimi normativnimi rešitvami. Dejstvo je namreč, da brez uresničevanja družbenoekonomskega odnosa, ki mu je temelj odločanje delavcev, ni mogoče govoriti o vodilni vlogi delavskega razreda v družbi. Srečujemo se tudi z odpori proti spremembam samoupravnih odnosov s strani skupin in posameznikov. Strinjajo se sicer z ustavo, vendar nenehno »opozarjajo«, da ne kaže prehitovati in da je edino modro počakati na zakone in predpise, ki bodo vse do podrobnosti postavili na svoje mesto.

V času ko smo se politično dogovarjali o delegatskem sistemu, smo bili na čistem, da praktično uveljavljeni delegatski odnosi pomenijo obliko neposredne demokracije. Celotno zgradbo samoupravnega in političnega sistema gradimo na delegatskih osnovah; med drugim imamo že tudi delegatsko organizirane delavske svete v združenem delu. Ne le v samoupravnih normah temveč tudi v vsakdanjem življenju pa se obračajo na zbor delavcev, jih vprašujejo za mnenja in predloge, največkrat na osnovi površnih informacij. In to naj bi bil višek neposredne demokracije? V resnici je to zloraba samoupravne demokracije, ki nosi v sebi prefinjeno prikrito, toda realno nevarnost za manipulacijo z delavci, kar pomeni hkrati razvrednotenje delegatskih oblik in vsebine neposrednega samoupravljanja.

Samo zaključek za našo akcijo: zbori delavcev da, vendar taki, na katerih bodo delavci resnično samoupravljali in ne participirali. V tem smislu je na nas, da uveljavimo vse sestavine demokratičnih odnosov delegatskega sistema in da se zoperstavimo cenitvi in demagoškimi oblikam zborov delavcev.

Razporejanje dohodka in delitev sredstev za osebne dohodke

Čeprav smo v obdobju intenzivnega dograjevanja družbenoekonomskega sistema v smislu ustavnih opredelitev, je prav, da smo v sindikatih že zdaj in da bomo vseskozi opredeljeni do nekaterih bistvenih elementov, ki vplivajo na nadaljnji potek dograjevanja sistema sporazumevanja.

V osnutku sklepa pravimo, da bomo dograjevanje in nadaljnji razvoj samoupravnih sporazumov o razporejanju dohodka in deli-

(Nadaljevanje na 5. strani)

Osmega kongresa Zveze sindikatov Slovenije se je udeležilo okoli 380 delegatov.

ga dela. Zanj imamo v ustavi močno oporo, v glavnem pa smo uspeli tudi v samoupravnih aktih organizacij združenega dela vsaj normativno opredeliti pravice in dolžnosti sindikalnih organizacij. Seveda cilj takih odločitev v samoupravnih aktih ni krepitev vloge organizacije kot predstavnika delavskega razreda. Nasprotno! Prispevati morajo h krepitvi samoupravnega položaja delavcev, ki s svojo organizirano akcijo — to je sindikat — skozi samoupravni sistem razrešuje vse svoje probleme in probleme družbe kot celote.

Na tem kongresu se bomo dogovorili tudi o tem, kako nadalje uresničevati našo aktivnost na področju razporejanja dohodka in delitve osebnih dohodkov. Nekateri politične nauke pa vendar lahko povzamemo že iz dosedanjega dela. Že samo zahteva, da je treba usklajevati posamezne interese s skupnimi, kaže, da gre pri obstajanju tega in veljavnem načelu delitve po delu za normalno različne interese, ki jih lahko edino združeno delo smotno in učinkovito usklajuje. Prav to pa je oportunitizem

o uspehih, ki so bili doseženi po reorganizaciji. Poudaril pa je, da bo na tem področju treba še precej napraviti, o čemer pa govorijo kongresni sklepi in statutarni dogovor.

Ozadje nekaterih idejno-političnih pojavov

Ko je govoril o nekaterih negativnih idejno-političnih pojavih, je dejal: »V ocenah sedanje stopnje razvitosti samoupravnih odnosov imamo opraviti z dvema skrajnostima. Na eni strani ugotavljamo samozadovoljevanje z že doseženimi, na drugi strani pa ugotavljamo slepoto za vse pozitivne dosežke v preobrazbi družbe na samoupravnih osnovah. O tem ne bi bilo treba govoriti, če take politične ocene ne bi hromile aktivnosti političnih organizacij. V vsakodnevnem življenju se dogaja, da črnoglede ocene usmerjajo vodo na mlin tistim silam, ki pravijo — in tako polzkušajo tudi delovati — češ da ni še prišel čas, da bi ne organizirano združeno delo prev-

OBVESTILO

Sodelavci, ki se želijo izobraževati in si pridobiti zelo iskan poklic, naj se do 15. decembra 1974 prijavijo na tečaj za

KURJACE PARNEGA KOTLA

Kandidati za vključitev v tečaj morajo izpolnjevati naslednje pogoje:

- starost nad 18 let,
- imeti morajo končanih najmanj 6 razredov osnovne šole,
- da so zdravstveno sposobni opravljati delo kurjača.

Tečaj bo organiziran v Centru za izobraževanje delavcev v Cinkarni v popoldanskem času. Po uspešno zaključenem tečaju bodo delavci razporejeni na delovna mesta kurjačev v kotlarni titanovega dioksida in kurjačev pri predelavi ferosulfata v obratu nove žveplene kisline.

Prijave zbira kadrovskega sektor — referent za kadrovanje — soba 20.

smo se v sindikatih prvič spopadli neposredno, ko smo začeli graditi sistem razporejanja dohodka in delitve osebnih dohodkov. Stvar posebne ocene bi bilo ugotoviti, koliko smo uspeli in kje ne. Toda ponovno se javljajo težnje in že praktične posledice zaradi odporov v povezovanju dohodka združenega dela. Brez dosti besed je jasno, da gre v končni posledici za izzivanje pristašev državnega urejanja razširjene reprodukcije in za pojav, s katerim se v sindikatih ne moremo sprijazniti.

Znane so z zahoda prinesene in vsiljevalne ideje, po katerih samoupravljanje omejujejo na soudeležbo (participacijo) delavcev. Praktično to pomeni, da je delavec lahko svetovalec, lahko izraža svoje želje in celo daje predloge, toda odločitve ostanejo stvar pametne in razsodne upravljalke elite. Tak pogled na samoupravljanje hočejo kot mlinško kolo natakati tudi našim sa-

Kako smo poslovali

Cinkarna je ustvarila v razdobju devetih mesecev letošnjega leta 35.441.106 dinarjev za bruto sklade in 15.556.873 dinarjev amortizacije nad predpisano stopnjo, skupaj 50.997.979 din. TOZD Cinkarne brez TiO_2 so dosegle 59.234.556 dinarjev sredstev za bruto sklade in amortizacijo nad predpisano stopnjo, medtem je TOZD TiO_2 ustvarila izgubo v znesku 8.236.577 dinarjev. 7.792.894 dinarjev izgube morajo pokriti ostale TOZD Cinkarne, ostanek v znesku dinarjev 443.683 pa partner iz NDR, VVB Lacke und Farben.

Zaradi povečanja izgube TOZD TiO_2 v mesecu septembru je v glavnem padla kumulativno akumulativnost poslovanja v devetih mesecih v primerjavi z ono, ki smo jo že dosegli v osmih mesecih tega leta. Udeležba dohodka v realizaciji je padla od 17,57 % na 17,05 %, udeležba bruto skladov pa od 6,35 % na 5,80 %. TOZD TiO_2 je v primerjavi z avgustom povečala svojo izgubo, kar za 224,37 %. Nekoliko je padla tudi akumulativnost metalurgije; indeks udeležbe dohodka v realizaciji znaša 97,54 in bruto skladov 99,79 in to zaradi manjšega obsega poslovanja v septembru (remonti). V kemiji Celje je ostala udeležba dohodka v realizaciji na višini one iz avgusta, medtem znaša indeks udeležbe bruto skladov za mesec avgust 99,38. Akumulativnost poslovnih enot v Mozirju je bila v primerjavi z ono v avgustu povečana. Tudi grafika je v septembru izboljšala svojo akumulativnost. V ostalih poslovnih enotah in v skupnih službah učinki padajo zaradi nespremenjenih prodajnih cen oziroma prevalitev ob povečanju stroškov poslovanja (podražitve) in OD. Učinkovitost poslovanja Cinkarne je v letošnjem letu v primerjavi z istim razdobjem preteklega leta izredno porastle. Učinki so znatno hitreje rastle od povprečno porabljenih osnovnih in obratnih sredstev:

- indeks porasta dohodka na leto 1973 znaša 193,33
- indeks porasta bruto skladov na leto 1973 znaša 554,98
- indeks porasta družb. proizvod na leto 1973 znaša 234,99
- indeks porasta družb. proizvod na zaposlenega znaša 217,85
- indeks porasta bruto skladov in amortizacija nad predpisano stopnjo znaša 798,58.

Udeležba bruto skladov v celotnem dohodku je porastle od 1,89 % v letu 1973 na 4,10. Udeležba bruto skladov in amortizacije nad predpisano stopnjo je porastle od 1,89 na 5,90.

Učinkovitosti poslovanja posameznih temeljnih organizacij močno odstopajo od rezultata celotnega podjetja in to v odvisnosti od pogojev poslovanja (cene) in doseženih proizvodnih rezultatov (višina proizvodnje in normativna poraba surovin) ter gibanja fiksnih stroškov.

Kljub dobrim rezultatom v primerjavi s preteklim letom, pa poslovni cilji, planirani za leto 1974 niso v celoti doseženi.

Osnovni plan proizvodnje celotnega podjetja je bil dosežen le z 91,2 %, pri čemer je prišlo do

največjega izpada proizvodnje v TOZD TiO_2 in v kemiji.

Posledica teh izpadov je nedoseganje planiranega finančnega rezultata, ki je bil dosežen le s 70,86 % (75 % = 100). Izpada planiranih sredstev za bruto sklade TOZD TiO_2 za devet mesecev v znesku 35.751.345 dinarjev ostale TOZD niso mogle pokriti kljub izredno ugodni konjunkturi.

V celotnem trimesečju pričakujemo zmanjšanje akumulativnosti poslovanja zaradi zmanjšanja prodajnih cen doma in v tujini, ob povečanem pritisku stroškovne inflacije predvsem na račun vse dražjega uvoza.

Da bi ostala akumulacija ob zaključku poslovnega leta na sedanjí višini je potrebno predvsem:

- čimprej sanirati proizvodnjo titanovega dioksida;
- povečati produktivnost dela in zaostri disciplino;
- dosežati planirano proizvodnjo v četrtem trimesečju;
- povečati ekonomičnost proizvodnje s posebnim poudarkom na izkoristkih surovin in energije;
- zmanjšati tiste fiksne stroške na katere lahko tukaj vpliva mo.

OBSEG POSLOVANJA

Gibanje realizacije

Letna planirana neto realizacija v merilu celotnega podjetja po knjigovodskih podatkih je dosežena le z 68,9 %. Le-ta zajema fizični obseg proizvodnje in vpliv cen. Plana realizacije nista dosegli kemija Celje in TOZD TiO_2 .

Fizični obseg osnovnega plana realizacije pa je bil dosežen le z 88,15 %. Do največjega izpada fizičnega obsega realizacije je prišlo pri prodaji titanovega dioksida. V kemiji je izpadel del planirane prodaje naslednjih proizvodov: kromovega galuna, natrijevega hidroksida, litopona, svinčenih oksidov, modrega bakra, gradbenih lepil, žvepljenih barvil, direktnih barvil in metalikom-

pleksnih barvil, zaradi česar je kemija dosegla le 92,13 % po osnovnem planu načrtovanega fizičnega obsega prodaje.

TOZD grafika je zaradi izpada prodaje tiskarskih barv in organolov, dosegla le 98,73 % po osnovnem planu predvidene količinske prodaje.

TOZD titanov dioksid pa le 52,53 %, kar je odločilno vplivalo na izpolnjevanje plana podjetja. Le TOZD metalurgija je presegla osnovni plan fizičnega obsega prodaje.

Prodaja v tujino je zaradi višjih cen od planiranih večja od planirane.

DOSEGANJE PLANIRANE PRODAJE V TUJINO V RAZDOBJU JANUAR-SEPTEMBER 1974

TOZD PE	Izvoz v USA \$		Doseganje	
	planiran	dosežen	osn. plana	I.-IX. 74 I.-IX. 73
Metalurgija	5.382.747	8.806.824	163,62	219,27
Kemija	1.335.744	490.061	36,70	107,60
Grafika	242.028	186.928	76,86	186,00
Titanov dioksid	8.315.696	7.333.209	88,19	5.788,31
Celotno podjetje	15.276.215	16.817.022	110,09	357,88

Vplivi na gibanje vrednosti realizacije ki je bila planirana za I. — IX. 1974

V merilu celotnega podjetja

1. Doseganje planiranega fizičnega obsega prodaje

Povečanje iz naslova večjih količin od planiranih znaša 123.352.680 din, zmanjšanje iz naslova manjših količin od planiranih znaša 167.545.916 din, ostanek iz naslova manjših količin od planiranih je 44.193.236 din.

2. Vpliv cen na gibanje planirane vrednosti prodaje

Povečanje realizacije iz naslova doseganja višjih cen od planiranih znaša 81.012.640 din. Zmanjšanje realizacije iz naslova doseganja nižjih cen od planiranih znaša 12.867.740 din. Ostanek iz naslova višjih doseženih cen od planiranih je 68.144.900 din. Ostanek iz naslova povečanja planirane realizacije znaša 23.951.664 din.

GIBANJE PROIZVODNJE V RAZDOBJU JANUAR-SEPTEMBER 1974

TOZD PE	Doseganje planov				
	osnov. pl. september	kumulat. pl. I.-IX. 74	letnega plana	I.-IX. 1974	I.-IX. 1973
Metalurgija	92,92	106,73	77,95	115,37	
Kemija-Celje	91,14	87,56	64,25	103,34	
Kemija-Mozirje	102,61	97,77	79,38	95,97	
Grafika	89,14	94,98	96,20	111,43	
TiO_2	66,68	78,65	53,14	1.118,58	
Vzdrževanje-galvana	87,09	91,99	68,98	163,77	
Celotno podj.	83,34	91,20	65,46	143,14	
Celotno podj. brez TiO_2	95,10	97,66	72,24	107,38	

PRODUKTIVNOST DELA NA ZAPOSLENEGA JE PORASTLA V PRIMERJAVI Z ISTIM RAZDOBJEM LETA 1973

V merilu celotnega podjetja z upoštevanjem TOZD titanov dioksida za 34,83
V merilu celotnega podjetja brez upoštevanja TOZD titanov dioksida za 1,09

PREGLED DOSEGANJA LETNE PLANIRANE REALIZACIJE ZA RAZDOBJE JANUAR — SEPTEMBER 1974

TOZD PE	Doseganje letnega plana	
	bruto realizacije	neto realizacije
Metalurgija	85,14	85,39
Kemija Celje	71,03	71,56
Kemija Mozirje	101,25	101,46
Grafika	75,53	75,49
Titanov dioksid	38,81	39,08
Vzdrževanje	76,21	76,81
Transport	77,50	77,50
Glavna direkcija	82,01	82,01
Celotno podjetje	68,81	68,95

V metalurgiji samo proizvodnja — porast produktivnosti za 13,87
V kemiji I. Celje proizvodnja — porast produktivnosti za 5,78
V kemiji II. Celje proizvodnja — padec produktivnosti za — 1,31
V kemiji III. Mozirje proizvodnja — padec produktivnosti za — 5,07
V kemiji skupaj proizvodnja — porast produktivnosti za 2,52
V grafiki proizvodnja — porast produktivnosti za 9,83
V galvani proizvodnja — porast produktivnosti za 3,66

Izkoristek časovnega fonda je slabši od onega, ki je bil dosežen v preteklem letu zaradi povečane udeležbe izostankov, zaradi dopustov in boleznin ter materinstva. Porastli pa so tudi izostanki od dela. Vsi izostanki iz dela predstavljajo časovni fond 300,4 delavcev za to razdobje. Udeležba nadur še vedno narašča. Izvršene nadure ustrezajo časovnemu fondu 93 delavcev za to razdobje.

Finančna učinkovitost poslovanja

Finančna učinkovitost poslovanja je v primerjavi s preteklim letom izredno porastle, ne dosega pa planirane predvsem zaradi negativnih rezultatov TOZD titanov dioksida.

Sicer pa so učinki poslovanja v letošnjem letu v Cinkarni nad povprečjem celjskega gospodarstva po merilih službe družbenega knjigovodstva iz naslova naslednjih kazalcev: družbeni proizvod na zaposlenega, akumulacija na zaposlenega (bruto skladi in amortizacija nad predpisano stopnjo). Ekonomičnost poslovanja, merjena skozi ustvarjen celotni dohodek na uporabljena sredstva, je dosegla povprečje občine Celje. Medtem v rentabilnostni stopnji (bruto skladi in amortizacija nad prepisano stopnjo proti povprečno vložnim sredstvom) še zaostajamo za povprečno celjsko stopnjo, čeprav smo se ji že približali. Do tega prihaja ker vložena sredstva TOZD titanov dioksida še ne dajejo planiranega učinka.

V mesecu oktobru je bilo sedemnajst nezgod pri delu. Številke v oklepaju pomenijo skupno število nezgod v letošnjem letu.

GLAVNA DIREKCIJA: splošni sektor 1 (3); **PE VZDRŽEVANJE:** 2 (38), elektro vzdrževanje 1 (8), **ARM 1 (6)**, **plinarna 1 (3)**; **PE TRANSPORT:** 1 (13); **TOZD METALURGIJA:** **PIK 1 (1)**, valjarna 4 (36); **TOZD KEMIJA:** soli in pigmenti 1 (5), cinkovo belilo 1 (5), **KIM — Mozirja 1 (1)**; **TOZD TITANOV DIOKSID:** proizvodnja 2 (17).

Na poti so se poškodovali: **OVTAR Henrik — elektro delavnica;** **PETEK Pavel — keramika;** **KLANČNIK Slavko — KKČ.**

Brez nezgod so bili v tem mesecu v **TOZD grafika.**

PRI DELU SO SE POŠKODOVALI

SPLOŠNI SEKTOR

POLENIK Ljudmila (2. nezgoda). Stopila je na stol, da bi odprla okno in pri tem padla ter si poškodovala zapestje leve roke (trenutna slabost).

PE VZDRŽEVANJE

Strojno vzdrževanje
ČUK Marjan (1. nezgoda) si je poškropil z žvepleno kislino podlaket leve roke pri tesnenju novega odlitka, ki je počil (odlitek s hišo).

SELER Štefanu (1. nezgoda) je pri obračanju pokrova avto-klava stisnilo palec na levi nogi (nesmotern način dela).

Elektro vzdrževanje
MIHAJLOVIČ Slobodan (novinec). Pri prestavitvi lestve je udaril v prašno konstrukcijo in stresel prah, le-ta mu je padel v levo oko (osebna neprevidnost).

ARM
KOS Leopold (1. nezgoda). Pri vrtanju pločevinaste objemke si je poškodoval kazalec desne roke (nesmotern način dela).

Plinarna
KLINČAR Ivan (1. nezgoda). Pri praznjenju prekucnika si je odrgnil golen leve noge (osebna neprevidnost).

PE TRANSPORT

JOVANOVIČ Krsto (novinec). Pri sestopu iz vagona je nespretno skočil in mu je počila koža na podplat levo noge (osebna neprevidnost).

TOZD METALURGIJA

PIK
JAIRI Nazmi (1. nezgoda) je čistil valj transportnega traku med obratovanjem. Pri tem mu je zagrabilo levo roko skupaj z železnim predmetom in mu jo zvil okrog valja. Na vso srečo je bil v bližini sodelavec, ki je ponesrečencu priskočil na pomoč in takoj ustavil transportni trak ter preprečil najhujše (nevaren način dela pri posamezniku).

Valjarna
MOHORKO Leopold (1. nezgoda). Po končanem delu mu je pri umivanju v kopalnici spodrsnilo in je z roko udaril po šipi ter si jo poškodoval (ni faktorja v delovnem okolju).
PILIPOVIČ Safet (novinec). Pri delu mu je ožulila rokavica palec desne roke (neustrezna zaščitna rokavica).

TIRINGER Franc (1. nezgoda). Sodelavec je pri tehtanju cinkovih platin zadel v poškodovanca v trenutku, ko je ta peljal voziček mimo tehtnice, in ga poškodoval po sredincu leve roke (nekoordinirano delo).

VODUŠEK Milan (novinec). Pri vzvratni vožnji je zadel v voziček in si poškodoval desno nogo pod kolonom (nevaren način dela).

TOZD KEMIJA

Soli in pigmenti
SKALE Martin (6. nezgoda). Pri spravljajanju palet iz sklado-vice mu je paleta zdrsnila iz rok in padla na mart desne noge (nesmotern način dela).

Cinkovo belilo
ŠTRUCLJ Štefan (2. nezgoda). Pri nakladanju surovega cinka na voziček sta se prevrgla dva paketa in mu poškodovala stopalo leve noge (naglica pri delu).

KIM — Mozirje
KAUČIČ Marija (novinka). Pri vzvratni vleki vozička si je poškodovala drugi prst na levi nogi (nesmotern način dela).

TOZD TITANOV DIOKSID

Proizvodnja
GREGUR Slavko (novinec). Pri izpraznjevanju je popustila pale- ta in mu je sod poškodoval ahi-

lovo kito na desni nogi (nesmo- tern način dela).

MALEC Franc (3. nezgoda). Pri sestopu iz rotacijskega filtra mu je zdrsnilo na mokri deski in je padel ter se udaril v desno ramo (nepravilno zgrajen de- lovni prostor).

Izgubljeni dnevi zaradi nezgod pri delu in na poti

	Pri delu		Na poti	
	Oktobr.	Kumul. I-X	Oktobr.	Kumul. I-X
Glavna				
direkcija	17	384	—	217
Vzdrževanje				
in energetika	84	1053	5	71
Transport	6	198	—	38
Metalurgija	117	646	10	113
Kemija	21	563	—	47
Grafika	10	554	—	38
TiO ₂	71	434	24	84
Skupaj:	326	3832	39	608

Posamezne interese je treba usklajevati s skupnimi

(Nadaljevanje s 4. strani)
tvi sredstev za osebne dohodeke usmerjali tako, da bo osnova samoupravnega sporazumevanja dohodek ne glede na oblike združevanja dela in sredstev, iz katerih je nastal. Ta, navidez skromna formulacija skriva v sebi veliko resnico, veliko hotenje in veliko boj, preden bo v celoti uresničena. S tem sklepom napovedujemo boj vsem oblikam od-

tujevanja dohodka od delavcev v združenem delu. Danes delavci še vedno ne razpolagajo z dobrnim delom svojega rezultata dela; še vedno se del dohodka združuje brez zavestne odločitve, prelivanja dohodka niso samoupravno usmerjena, področje denarnega prometa in prometa proizvodov še niso v zadostni meri integrirani v združeno delo. Vsi v teh relacijah vsebovani deli

dohodka bodo ostali gola knjigovodska kategorija vse dotlej, dokler organizirani delavci ne bodo pobudniki, usmerjevalci, izvajalci in kontrolorji teh denarnih pretokov. Zaradi tega se v dograjevanju samoupravnih sporazumov ne naslanjamo na trenutne knjigovodske opredelitve dohodka, temveč kot cilj delavskega razreda jemljemo celoten rezultat dela, ki ga je ustvarila temeljna organizacija združenega dela. Prvi korak k tako celovito opredeljenemu dohodku je prehod od neto osebnih dohodkov na bruto osebne dohodeke. Sledili mu bodo drugi, dokler ne bomo o dohodku govorili tako celovito, kot smo to zapisali v ustavi.

Predsednik Barborič je govoril tudi o samoupravnem sporazumevanju glede sredstev za splošno in skupno porabo, nadalje o mednarodni dejavnosti sindikatov in o odnosih sindikatov do drugih vprašanj.

Svoj referat je zaključil z besedami: »Dokumenti 8. kongresa Zveze sindikatov Slovenije pomenijo neposredno uresničevanje nove ustave. Ko se je delavski razred Slovenije, organiziran v sindikatih množično in enotno opredelil zanj, se je s tem ponovno, kot vedno doslej, opredelil za dosledno uresničevanje politike, ki jo tako uspešno vodi Zveza komunistov s tovarišem Titom na čelu.«

Misli

- Človekova zloba izvira vedno iz nemoči.
- Denar odpira vsa vrata.
- Začetek in konec vsega je v človekovem srcu.
- Mnogi ljudje bi bili zelo zadovoljni, če bi lahko živeli kakor živijo zdaj.
- Nekateri ljudje mislijo, da se znajo lepo obnašati, ker ne srebajo juho.

Do kdaj prošnje za stanovanje

Oddelek za družbeni standard Cinkarne Celje obvešča vse zainteresirane v podjetju, da bo sprejemal vloge za posojila in stanovanja do 31. decembra 1974. Prošnje, ki bodo prispele po tem datumu, bodo obravnavane v letu 1976.

Pravilnik o dodelitvi posojil in stanovanj določa, da imajo pravico do dolgoročnega posojila za novogradnjo, adaptacijo hiše ali nakup stanovanja tisti, ki so zaposleni v podjetju najmanj tri leta in da se obvežejo, da bodo odstali v podjetju še nadaljnjih 10 let, da je, oziroma bo zemljiško knjižni lastnik stanovanja oziroma stanovanjske hiše, da ne gradi na območju, oddaljenem več kot 25 km od podjetja, da nima rešenega stanovanjskega problema, da je novogradnjo zgradil do prve faze ter da ima potrebno dokumentacijo za gradnjo, oziroma adaptacijo hiše. Pri dodeljevanju posojil imajo prednost tisti, ki stanujejo v cinkarniškem stanovanju in se pred črpanjem posojila pogodbeno vežejo, da bodo do določenega roka izpraznili stanovanje ter ga prepustili lastniku v nadaljno uporabo. Višina odobrenega posojila pa je odvisna od števila posilcev oziroma od vsote ter razpoložljivih sredstev.

Pogoji za dodelitev stanovanj pa so naslednji:

Prosilcec mora imeti najmanj 5 let delovne dobe v Cinkarni, lahko pa tudi manj, če ni dovolj prosilcev s petletnim delovnim stažem v Cinkarni in da nima počitniške hiše ali drugih več vrednih nepremičnin. Prednost imajo tisti, ki pri nakupu sodelujejo z lastno udeležbo. Če sta zakonca zaposlena v dveh različnih podjetjih, prosilec po našem pravilniku lahko dobi stanovanje le, če predlaga podjetje, kjer je zaposlen zakonski, partner prispeva 50 % vrednosti stanovanja, manj, in sicer 30 % pa le s pristankom poslovnega odbora podjetja.

Pred odobritvijo kreditov ali objavljanjem prednostne liste za dodelitev stanovanj, pregleda stanovanjska komisija prosilčeve razmere ter oceni realnost prosilčevih navedb v prošnji.

Interesenti naj pregledajo pogoje ter do določenega roka oddajo prošnje. a. m.

Kljub doseženim uspehom moramo biti kritični do svojega dela

Iz govora predsednika CK ZKS Franceta Popita

... Celotne priprave na kongres so dokazale enotnost sindikalnega članstva pri odločitvi, da svoje delovanje usmeri k vsestranskemu uresničevanju sklepov X. kongresa ZKJ, VII. kongresa ZKS in uveljavljanju ustav SFRJ in SRS. Pomembnost in obsežnost zastavljenih nalog sta razvidni tudi iz osnutkov sklepov kongresa, ki bodo osnova za akcijske programe vseh sindikalnih organizacij. Komunisti smo dolžni storiti vse, kar je v naši moči, da jih bodo delovni ljudje naše dežele, organizirani v sindikatih, uresničevali enotno, vztrajno in dosledno ter pri tem krepili svojo politično moč in s tem odločilno vplivali na socialistični razvoj naše družbe.

Dosedanje izkušnje iz bojov delavskega razreda opozarjajo na medsebojno povezanost in soodvisnost njegove sindikalne organizacije z razredno politično organizacijo. Če takšne povezanosti ni bilo ali je bila pretrgana bodisi zato, ker delavski razred še ni zgradil svoje politične stranke ali je socialistična politična organizacija zabredla v malomeščanske vode, bodisi zato, ker so se sindikalna vodstva zbirkatizirala in se izolirala, je delavski razred zgubljal perspektivno boj za svojo oblast in se omejeval le na kratkotrajna mezna gibanja.

V celoti velja ta izkušnja iz revolucionarnega delavskega gibanja tudi danes v naših razmerah. Brez enotne zveze komunistov kot politične avantgarde delavskega razreda, brez povezanosti in enotnosti z vsemi delovnimi ljudmi na temelju socializma in samoupravljanja v SZDL in brez svoje samostojne sindikalne organizacije naš delavski razred ne bi bil nosilec oblasti, ne bi mogel govoriti v imenu vsega ljudstva; njegov interes ne bi bil hkrati interes njegovega naroda in skupni interes jugoslovanskih narodov in narodnosti, interes, ki je hkrati tudi osnova njegove internacionalne povezanosti in mednarodnega vpliva.

To dejstvo poudarjam zato, ker pot do enotnosti, ki jo izpričuje naš sedanji politični trenutek, ni bila preprosta in brez odporov. Zlasti je škodilo vplivu delavskega razreda na razvoj družbenih odnosov prepričanje in delovanje nekaterih posameznikov iz prejšnjega vodstva slovenskih sindikatov, ki so mislili, da je oblast delavskega razreda možno uresničevati že s tem, če si sindikalni organi razdelijo z drugimi političnimi dejavniki oblast v gospodarskih in drugih organizacijah ter organih oblasti. Pri tem jih ni niti motilo, da smo tedaj že gradili družbeni sistem na temeljih delavskega samoupravljanja in da smo se borili za neposredno oblast delavcev v njem. S svojimi stališči so pomagali ustvarjati ugodna tla za nacionalistično demagogijo. Trudili so se likvidirati razredno socialistično za-

vest, zavest o prevladujoči vlogi delavskega razreda v naši družbi. Želeli so postopno spremeniti vlogo ZK kot politične avantgarde delavskega razreda v revizionistično stranko, ki naj bi bila samo ena od partnerjev v političnem pluralizmu. Morala je biti 29. seja CK ZKS, ki je pometla s takimi tendencami in nosilci.

Ni novo spoznanje, da se delavski razred zave svoje odločitve vloge pri oblikovanju celokupnih družbenih razmerij le s pomočjo organiziranih vsakdanjih akcij za razreševanje družbenih problemov, z akcijami, ki jih vodi sam. Čimbolj bodo spremembe izhajale iz aktivnosti delavcev samih, tembolj bo v njihovih organizacijah in pri posameznikih rastla potreba, da se za svojo družbeno funkcijo usposobijo, da torej nenehno povečujejo svoje ekonomsko politično, kulturno in splošno znanje. Zato je razumljivo, da hiter napredek samoupravnih odnosov spremljajo vse intenzivnejša prizadevanja za ustrezno izobraževanje delovnih ljudi.

Na kongresu zveze sindikatov Slovenije smo si dolžni zastaviti tudi vprašanje, katere so glavne naloge komunistov, ki delate v sindikatih. Eno je neizpodbitno: naše družbenopolitične organizacije — med njimi tudi sindikati kot najbolj množične organizacije delavskega razreda — že dolgo niso in tudi ne morejo biti transmisija zveze komunistov, res pa je, da ne morejo biti avtonomna zaprta ali vzporedna politična organizacija, ki bi se bojevala proti oblasti in za nekakšen poseben vpliv na zavest ljudi. Slehera izmed družbenopolitičnih organizacij ima svojo posebno pomembno vlogo ter svoje naloge na posameznih področjih družbenega življenja in je za to odgovorna svojemu članstvu.

To pa ne zmanjšuje njene odgovornosti za uresničevanje kongresnih in ustavnih dokumentov. Prav zato pa je nujno potrebna ideja in politična vloga zveze komunistov pri usmerjanju vseh aktivnih sil, ki se združujejo v SZDL kot enotni fronti. Tudi sindikati skupno z drugimi nosijo svoj del odgovornosti za delovanje SZDL, predvsem pa za to, da se bodo v njej učinkovito uveljavili interesi delavcev, da bi lahko delavci neposredno vplivali na delo socialistične zveze, ga usmerjali in se udeleževali vseh akcij SZDL.

Zato nikakor ni in ne more biti res, da se z vsebinsko povezanostjo politične dejavnosti ZK in sindikatov ter z novo ustavno opredelitvijo mesta in vloge naših družbenopolitičnih organizacij vloga sindikatov, te naše najširše politične organizacije delavskega razreda, zmanjšuje — kakor nam očitajo nasprotniki našega samoupravnega socialističnega razvoja. Res je prav nasprotno. Družbenopolitične organizacije, še zlasti socialistična zveza in zveza sindikatov so dobile z novo ustavo zelo odgovorno vlogo v samoupravnem političnem sistemu. Z

uvedbo delegatskega načela v konstituiranju in delu skupščin neposredno sodelujejo v skupščinskem odločanju na vseh ravneh. Socialistična zveza in sindikati niso odgovorni samo za demokratski kandidacijski postopek v volilnem procesu, ampak imajo pravico in dolžnosti sodelovati pri oblikovanju stališč samoupravnih delegacij in delegatov.

S tem ste sindikati postali sestavni del politične oblasti delavskega razreda, in kar je še bolj pomembno, postajate soodgovorni za vse glavne družbene odločitve.

Razumljivo je, da ostaja za sindikate zato še naprej ena bistvenih osnovnih dolgoročnih nalog — bitka za razvoj in utrjevanje samoupravnih odnosov. To pome-

zainteresirani samo za svoje osebne dohodke, ampak tudi za naložbe, za večjo proizvodnost dela, morajo njihovi osebni dohodki v večji meri kot doslej postati odvisni od rezultatov naložb sedanjega in minulega dela ter ustvarjenega dohodka temeljne organizacije združenega dela.

Komunisti, ki delate v sindikatih, se morate bojevati z uveljavitev takšne politike našega gospodarskega in družbenega razvoja, ki se bo v celoti skladala z interesi združenega dela. Bojevati se morate za to, da bo postalo delo edina podlaga za delitev dohodkov in osebnih dohodkov. Bojevati se morate za tak način delitve osebnih dohodkov, ki bo spodbujal delovno vnemo, delovne sposobnosti, ki bo priganjal k boljši organizaciji dela, k dobro

Predsednik Centralnega komiteja ZKS tovariš France Popit je na kongresu govoril med drugim tudi o dolgoročnih nalogah sindikata.

ni, da se morate zlasti komunisti v sindikatih organizirati, da boste lahko vsak dan sproti odgovorili na vprašanje, v kakšni meri so zapisane besede v ustavi in v samoupravnih dokumentih ujemajo z resničnimi odnosi oziroma kje se je treba bojevati za spreminjanje samoupravnih odnosov, kje je treba to bitko zaostriti, in kje jo je mogoče uspešno izpeljati tudi z metodo prepričevanja.

Če želimo, da delavci ne bodo

premišljenemu gospodarjenju z družbenimi sredstvi. Hkrati se morate bojevati tudi proti stališčem posameznikov, ki vse razlike med dohodki organizacij združenega dela pripisujejo izključno delovnemu prispevku delavcev v teh organizacijah, čeprav izvirajo tudi iz različnih pogojev za delo in ustvarjanje dohodka. Prav zaradi takšne delitve nastajajo ekonomske neutemeljene in neupravičene socialne razlike. Tak-

(Nadaljevanje na 7. strani)

Ali ste član Prešernove družbe

Republiški svet Zveze sindikatov Slovenije v letu 1974 posveča posebno pozornost vlogi in pomenu Prešernove družbe v sklopu kulturne akcije in prizadevanj vseh organiziranih socialističnih sil pri širjenju kulturnih dobrin med najširše množice delovnih ljudi. Širjenje in poglobljanje kulturnega poslanstva ter utrjevanje organizacijske mreže Prešernove družbe poteka preko občinskih in osnovnih organizacij sindikata.

— Prešernova družba ni založba, temveč organizacija aktivistov dobre in socialistično opredeljene knjige; organizacija, ki nadaljuje bogato tradicijo izdajanja množičnih zbirk na Slovenskem;

— Prešernovo družbo je ustanovil Izvršni odbor Osvobodilne fronte Slovenije leta 1953;

— Osnovna naloga Prešernove

družbe je posredovati dobro in zanimivo knjigo najširšemu krogu bralcev;

— S skrbnim izborom knjižnih izdaj Prešernova družba razvija predvsem tiste vrednote, ki pri delovnih ljudeh razširjajo in bogate kulturno razgledanost, njihovo izobraženost in osveščenost ter usposobljenost za resnejšo samoupravno in družbeno organiziranost;

— Prešernova družba je eden izmed temeljev množične kulture in del kulturne akcije, ki so jo pred tremi leti zasnovali sindikati in Socialistična zveza delovnih ljudi Slovenije;

— Prešernova družba si je zadala nalogo, da prode še posebej v delavske družine in tako prispeva k temu, da bi čim več zaposlenih, ki doslej ne preberejo niti ene knjige letno, vsaj del

prostega časa posvetili čitanju;

— Izredno nizko ceno dosega mo z visoko naklado, subvencijami in požrtvovalnim delom zaupnikov;

— Knjižna zbirka je trikrat cenejša, kot so podobne izdaje na knjižnem trgu in tako resnično dosegljiva najširšim množicam, še posebej v času, ko cene povsod rastejo;

— Zaupniki nabirajo naročnike in delujejo neposredno med sodelavci in so resnični aktivisti knjige in njenega poslanstva;

— Redno knjižno zbirko sestavljajo:

1. PREŠERNOV KOLEDAR 1975.

Koledar za leto 1975 bo izšel za 30-letnico osvoboditve in bo seveda primerno tej obletnici posvečen, tembolj ker bo hkrati obletnica konca druge svetovne vojne. Bodo pa v njem še drugačni prispevki, tako da bo dovolj zanimiv za vsakogar.

2. Janez Švajncar: KO ČLOVEK ZORI. Zgodba mladega človeka, ki iz nedoraslosti skoči v zakon, v katerem si išče trdnih tal ob ženski, ki ga v marsičem prekaša. Roman je podoba mnogih današnjih mladih ljudi, ki v svoji rasti prelahkotno jemljejo življenje, lahko miselno se zapletajo na vse strani, dokler se življenje ne postavi prednje v vsej svoji trdoti.

3. Tone Svetina: UGASLO OGNJIŠČE. To je zgodba o enem

od zadnjih samotarjev gozdovnikov, ki od prve svetovne vojne živi nekako odtujeno življenje od sveta. Toda nova vojna vihra, ki zajame našo domovino in seveda tudi njene hribe, pa ga znova pritegne v dogajanje. Leta 1941 se poveže s partizani in kmalu za tem tudi pade.

4. Nadežda Konstantinova Krupskaja: SPOMINI NA LENINA. Knjiga se bere kot roman, kar je umljivo, saj je Lenina njegova žena prav gotovo od vseh najboljše poznala in nam ga prikazuje predvsem s tiste strani, s katere ga doslej še nismo dobro poznali.

5. MLADA BREDA. To bo izbor naših najlepših pesmi, ki so nam jih nekoč nabirali zbiralci narodnega blaga. Izbor bo prerez skozi to drgoceno izročilo preteklosti, ki žal počasi odмира.

6. Dr. Frančišek Smerdu: RASTLINE IN NAŠE ZDRAVJE. Piscec nam je že znan, saj je nekoč za našo Družbo že napisal knjigo »Naš zdravnik«. Zdaj Družba prodaja svojim članom še knjigo Zdravilne rastline, ki je bodo prav gotovo mnogi veselili.

Vseh šest knjig bodo člani prejeli v novembru 1974 za 55 din, v platno vezane pa bodo veljale le 85 din.

Kljub doseženim uspehom moramo biti kritični do svojega dela

(Nadaljevanje s 6. strani)

šna delitev lahko pripelje le do privatiziranja družbenih sredstev, ki naj bi sicer krepila materialno podlago združenega dela. Sindikati in še zlasti komunisti v njih se morate bojevati za odnose enakopravnosti in solidarnosti delavcev, ki ustrezajo družbeni naravi dela in družbeni lastnini. Določene razlike v osebnih dohodkih delavcev, zasnovane na prispevku v skupnem delu, morajo biti podlaga za uresničevanje skupnih interesov, ne pa za ustvarjanje osebnih privilegijev enih delavcev na račun drugih.

Se zlasti pomembni za uveljavitev vašega vpliva v družbi sta neposredna udeležba in odgovornost sindikatov pri sprejemanju samoupravnih in družbenih dogovorov. Pri tem mislim na medsebojno usklajevanje interesov med posameznimi deli združenega dela, kakor tudi na usklajevanje njihovih skupnih interesov z interesi delavskega razreda v celoti. Naša skupna naloga je konstituirati celotno družbeno življenje na samoupravnih temeljih, ob uresničevanju te naloge pa zagotoviti odločujoč vpliv delavskega razreda na celotno družbeno reprodukcijo.

Razumljivo je, da sodi zato med osnovne naloge sindikatov tudi boj z inflacijo, ki v sedanjem trenutku najbolj spodbujata razvoj samoupravnih odnosov, skrb za življenjske razmere delavcev, nadaljevanje načrtne gradnje najemnih stanovanj za delavce, za družbeni standard, skratka za uresničevanje vseh tistih nalog, ki smo se jih organizirano, enotno in odločno lotili po 21. seji predsedstva ZKJ in 29. seji CK ZKS.

Pomembna obveznost sindikatov bo tudi še naprej zaščita samoupravnih pravic delavcev ter odločen boj za uveljavitev večje

stopnje zakonitosti, samoupravne odgovornosti in reda v našem družbenem življenju.

Desetletja so že minila od časa, ko je v začetku našega stoletja Ivan Cankar v predavanju »Slovensko ljudstvo in slovenska kultura« leta 1907 prikazal globoko spremembo, ki jo je spoznal med delavci, potem ko so jih posamezniki, prevzeti s socialističnimi idejami, povezovali in poučevali. O prej neorganizirani, podložni množici, brez kulturnih potreb, ki je bila lahek plen svetne in cerkvene gospode, pravi pisatelj: »Danes, po petnajstih letih, stoje tisti delavci, ki so strokovno in politično organizirani, v kulturnem oziru visoko nad mnogoterimi diplomiranimi narodnjaki... Tam in takrat sem videl, kaj je resnično, pogumno, vztrajno kulturno delo, ki se ne prestraši ničesar, ki nikoli ne omahuje, nikoli ne obupuje... spoznal sem, kam vodi in kam drži edina pot... Edina pot je boj ljudstva, brezobziren boj, dokler ne pade poslednja barikada, dokler ni dosežen poslednji cilj.«

Tudi danes ni naša dolžnost, da vsestransko poglobljamo in uveljavljamo tisto kulturno in moralno zavest delovnega človeka, ki izhaja iz njegovega položaja upravljalca z družbenimi sredstvi in pogoji svojega dela, nič manj pomembna kot v Cankarjevem času. Kulturna in moralna podoba našega delovnega človeka izhaja iz ponosa samoupravljalca, ki svoje interese uresničuje kot družbeni interes in družbeni interes kot svoj osebni interes. Skrb za to, da se v vsem družbenem življenju čim močneje izrazi ta nova razsežnost delovnega človeka naših dni in v našem prostoru, bo najboljša obramba proti vsem ostankom preteklosti in proti vsem nevšečnostim, ki jih s seboj prinašajo protislovja socialističnega razvoja...

Ko so naši planinci prehodili precejšen del Kamniških planin, se jim je počitek krepko prilegel.

KADROVSKE VESTI

V MESECU SEPTEMBRU SO PRISLI V PODJETJE: Lipovšek Drago, Mužič Zdenko, Podsedenshek Alojz, Gašparič Andrej, Rant Irena, Sešel Ivan, Karahmetović Avdo, Bezenšek Josip, Lazič Gradimir, Kostanješek Ivan, Jerenc Simon, Mijajlovič Slobodan, Žurbi Branko, Kuzma Jožef, Hotovič Zeljko, Kozovinc Bernard, Rastović Dušan, Tekauc, Miran Keresteš Konrad, Kopriva, Miran, Jošt Jožef, Topolovec Viktor, Smiljanec Marijan, Spasović Avram, Smiljanec Marijan, Podgoršek, Ivan, Brežnik Vojko, Holovati Pavle, Ivanovič Rade, Poter Rusten, Despotović Vojin, Potera Rahman, Mehimović Ismet, Petrovič Života, Vukić Rradimir, Lipovšek Nevenka, Babić Milan, Gorza Janez, Ciglar Franc, Krajnc Stefan, Kiseljki Josip, Kovačević Rajko, Bukvič Izidor, Boriš Marija, Vrečer Milena, Skutnik Marija, Popović Dragiša, Gračnar Ivan, Miladinović Novak, Horvat Ludvik, Dlesk Leonard, Topolovec Mirko, Gabrovec Miklavž,

Brkič Branko, Dečman Mihael, Stevanović Miroslav, Dečko Anton, Večerič Mirko, Zrin, Anton, Kos Anton, Čokl Alojz.

ODSLI IZ PODJETJA: Stanojevič Liljana, Podsedenshek Alojz, Kranjc Viljem, Spudič Drago, Rastović Dušan, Karahmetović Avdo, Kesedič Salko, Esih Elizabeta, Post Milan, Keresteš Konrad, Žurbi Branko, Sešel Ivan, Lipovšek Drago, Radulović Bosiljka, Ramšak Drago, Beneš Anton, Milosavljevič Tomislav, Lorbek Leopold, Sužić Milorad, Đuranec Zvonimir, Todorović Dimitrije, Savič Velimir, Beronja Miloš, Kaiserberger, Janec, Bobovečki Dragutin, Milovanović Milovan, Bosanac Mišo Čekada Zvonko, Klinar Bojan.

UMRLA: Pevec Jože, Bosnar Stanislav.

V POKOJ STA ODSLA: Kovač Jože, Znidar Frančiška.

V POKOJ JE ODSL: Dolšak Franc.

V JLA S OODSLI: Horvat Vladimir, Košenina Božidar, Orličnik Ferdinand, Slemenik Franc, Rupnik Viljem, Kukec Franjo, Bele Leopold, Golež Ludvik, Skornik Viljem.

Kljub doseženim uspehom moramo biti kritični do svojega dela

Iz govora predsednika CK ZKS Franceta Popita

... Celotne priprave na kongres so dokazale enotnost sindikalnega članstva pri odločitvi, da svoje delovanje usmeri k vsestranskemu uresničevanju sklepov X. kongresa ZKJ, VII. kongresa ZKS in uveljavljanju ustav SFRJ in SRS. Pomembnost in obsežnost zastavljenih nalog sta razvidni tudi iz osnutkov sklepov kongresa, ki bodo osnova za akcijske programe vseh sindikalnih organizacij. Komunisti smo dolžni storiti vse, kar je v naši moči, da jih bodo delovni ljudje naše dežele, organizirani v sindikatih, uresničevali enotno, vztrajno in dosledno ter pri tem krepili svojo politično moč in s tem odločilno vplivali na socialistični razvoj naše družbe.

Dosedanje izkušnje iz bojev delavskega razreda opozarjajo na medsebojno povezanost in soodvisnost njegove sindikalne organizacije z razredno politično organizacijo. Če takšne povezanosti ni bilo ali je bila pretrgana bodisi zato, ker delavski razred še ni zgradil svoje politične stranke ali je socialistična politična organizacija zabredla v malomeščanske vode, bodisi zato, ker so se sindikalna vodstva zbirokratizirala in se izolirala, je delavski razred zgubljal perspektivno boj za svojo oblast in se omejeval le na kratkotrajna mezdna gibanja.

V celoti velja ta izkušnja iz revolucionarnega delavskega gibanja tudi danes v naših razmerah. Brez enotne zveze komunistov kot politične avantgarde delavskega razreda, brez povezanosti in enotnosti z vsemi delovnimi ljudmi na temelju socializma in samoupravljanja v SZDL in brez svoje samostojne sindikalne organizacije naš delavski razred ne bi bil nosilec oblasti, ne bi mogel govoriti v imenu vsega ljudstva; njegov interes ne bi bil hkrati interes njegovega naroda in skupni interes jugoslovanskih narodov in narodnosti, interes, ki je hkrati tudi osnova njegove internacionalne povezanosti in mednarodnega vpliva.

To dejstvo poudarjam zato, ker pot do enotnosti, ki jo izpričuje naš sedanji politični trenutek, ni bila preprosta in brez odporov. Zlasti je škodilo vplivu delavskega razreda na razvoj družbenih odnosov prepričanje in delovanje nekaterih posameznikov iz prejšnjega vodstva slovenskih sindikatov, ki so mislili, da je oblast delavskega razreda možno uresničevati že s tem, če si sindikalni organi razdelijo z drugimi političnimi dejavniki oblast v gospodarskih in drugih organizacijah ter organih oblasti. Pri tem jih ni niti motilo, da smo tedaj že gradili družbeni sistem na temeljih delavskega samoupravljanja in da smo se borili za neposredno oblast delavcev v njem. S svojimi stališči so pomagali ustvarjati ugodna tla za nacionalistično demagogijo. Trudili so se likvidirati razredno socialistično za-

vest, zavest o prevladujoči vlogi delavskega razreda v naši družbi. Zeleli so postopno spremeniti vlogo ZK kot politične avantgarde delavskega razreda v revizionistično stranko, ki naj bi bila samo ena od partnerjev v političnem pluralizmu. Morala je priti 29. seja CK ZKS, ki je pometla s takimi tendencami in nosilci.

Ni novo spoznanje, da se delavski razred zave svoje odločitve vloge pri oblikovanju celokupnih družbenih razmerij le s pomočjo organiziranih vsakdanjih akcij za razreševanje družbenih problemov, z akcijami, ki jih vodi sam. Čimbolj bodo spremembe izhajale iz aktivnosti delavcev samih, tembolj bo v njihovih organizacijah in pri posameznikih rasla potreba, da se za svojo družbeno funkcijo usposobijo, da torej nenehno povečujejo svoje ekonomsko politično, kulturno in splošno znanje. Zato je razumljivo, da hiter napredek samoupravnih odnosov spremljajo vse intenzivnejša prizadevanja za ustrezno izobraževanje delovnih ljudi.

Na kongresu zveze sindikatov Slovenije smo si dolžni zastaviti tudi vprašanje, katere so glavne naloge komunistov, ki delate v sindikatih. Eno je neizpodbitno: naše družbenopolitične organizacije — med njimi tudi sindikati kot najbolj množične organizacije delavskega razreda — že dolgo niso in tudi ne morejo biti transmisija zveze komunistov, res pa je, da ne morejo biti avtonomna zaprta ali vzporedna politična organizacija, ki bi se bojevala proti oblasti in za nekakšen poseben vpliv na zavest ljudi. Sleherna izmed družbenopolitičnih organizacij ima svojo posebno pomembno vlogo ter svoje naloge na posameznih področjih družbenega življenja in je za to odgovorna svojemu članstvu.

To pa ne zmanjšuje njene odgovornosti za uresničevanje kongresnih in ustavnih dokumentov. Prav zato pa je nujno potrebna ideja in politična vloga zveze komunistov pri usmerjanju vseh aktivnih sil, ki se združujejo v SZDL kot enotni fronti. Tudi sindikati skupno z drugimi nosijo svoj del odgovornosti za delovanje SZDL, predvsem pa za to, da se bodo v njej učinkovito uveljavili interesi delavcev, da bi lahko delavci neposredno vplivali na delo socialistične zveze, ga usmerjali in se udeleževali vseh akcij SZDL.

Zato nikakor ni in ne more biti res, da se z vsebinsko povezanostjo politične dejavnosti ZK in sindikatov ter z novo ustavno opredelitvijo mesta in vloge naših družbenopolitičnih organizacij vlogo sindikatov, te naše najširše politične organizacije delavskega razreda, zmanjšuje — kakor nam očita nasprotniki našega samoupravnega socialističnega razvoja. Res je prav nasprotno. Družbenopolitične organizacije, še zlasti socialistična zveza in zveza sindikatov so dobile z novo ustavo zelo odgovorno vlogo v samoupravnem političnem sistemu. Z

uvvedbo delegatskega načela v konstituiranju in delu skupščin neposredno sodelujejo v skupščinskem odločanju na vseh ravneh. Socialistična zveza in sindikati niso odgovorni samo za demokratski kandidacijski postopek v volilnem procesu, ampak imajo pravico in dolžnosti sodelovati pri oblikovanju stališč samoupravnih delegacij in delegatov.

S tem ste sindikati postali sestavni del politične oblasti delavskega razreda, in kar je še bolj pomembno, postajate soodgovorni za vse glavne družbene odločitve.

Razumljivo je, da ostaja za sindikate zato še naprej ena bistvenih osnovnih dolgoročnih nalog — bitka za razvoj in utrjevanje samoupravnih odnosov. To pome-

zainteresirani samo za svoje osebne dohodke, ampak tudi za naložbe, za večjo proizvodnost dela, morajo njihovi osebni dohodki v večji meri kot doslej postati odvisni od rezultatov naložb sedanjega in minulega dela ter ustvarjenega dohodka temeljne organizacije združenega dela.

Komunisti, ki delate v sindikatih, se morate bojevati z uveljavitev takšne politike našega gospodarstva in družbenega razvoja, ki se bo v celoti skladala z interesi združenega dela. Bojevati se morate za to, da bo postalo delo edina podlaga za delitev dohodkov in osebnih dohodkov. Bojevati se morate za tak način delitve osebnih dohodkov, ki bo spodbujal delovno vnemo, delovne sposobnosti, ki bo priganjal k boljši organizaciji dela, k dobro

Predsednik Centralnega komiteja ZKS tovariš France Popit je na kongresu govoril med drugim tudi o dolgoročnih nalogah sindikata.

ni, da se morate zlasti komunisti v sindikatih organizirati, da boste lahko vsak dan sproti odgovorili na vprašanje, v kakšni meri so zapisane besede v ustavi in v samoupravnih dokumentih ujemajo z resničnimi odnosi oziroma kje se je treba bojevati za spreminjanje samoupravnih odnosov, kje je treba to bitko zaostriti, in kje jo je mogoče uspešno izpeljati tudi z metodo prepričevanja.

Če želimo, da delavci ne bodo

premišljenemu gospodarjenju z družbenimi sredstvi. Hkrati se morate bojevati tudi proti stališčem posameznikov, ki vse razlike med dohodki organizacij združenega dela pripisujejo izključno delovnemu prispevku delavcev v teh organizacijah, čeprav izvirajo tudi iz različnih pogojev za delo in ustvarjanje dohodka. Prav zaradi takšne delitve nastajajo ekonomske neutemeljene in neupravičene socialne razlike. Tak-

(Nadaljevanje na 7. strani)

Ali ste član Prešernove družbe

Republiški svet Zveze sindikatov Slovenije v letu 1974 posveča posebno pozornost vlogi in pomenu Prešernove družbe v sklopu kulturne akcije in prizadevanj vseh organiziranih socialističnih sil pri širjenju kulturnih dobrin med najširše množice delovnih ljudi. Širjenje in poglobljanje kulturnega poslanstva ter utrjevanje organizacijske mreže Prešernove družbe poteka preko občinskih in osnovnih organizacij sindikata.

— Prešernova družba ni založba, temveč organizacija aktivistov dobre in socialistično opredeljene knjige; organizacija, ki nadaljuje bogato tradicijo izdajanja množičnih zbirk na Slovenskem;

— Prešernovo družbo je ustanovil Izvršni odbor Osvobodilne fronte Slovenije leta 1953;

— Osnovna naloga Prešernove

družbe je posredovati dobro in zanimivo knjigo najširšemu krogu bralcev;

— S skrbnim izborom knjižnih izdaj Prešernova družba razvija predvsem tiste vrednote, ki pri delovnih ljudeh razširjajo in bogate kulturno razgledanost, njihovo izobraženost in osveščenost ter usposobljenost za resnejšo samoupravno in družbeno organiziranost;

— Prešernova družba je eden izmed temeljev množične kulture in del kulturne akcije, ki so jo pred tremi leti zasnovali sindikati in Socialistična zveza delovnih ljudi Slovenije;

— Prešernova družba si je zadala nalogo, da prodre še posebej v delavske družine in tako prispeva k temu, da bi čim več zaposlenih, ki doslej ne preberejo niti ene knjige letno, vsaj del

prostega časa posvetili čitanju; — Izredno nizko ceno dosega mo z visoko naklado, subvencijami in požrtvovalnim delom zaupnikov;

— Knjižna zbirka je trikrat cenejša, kot so podobne izdaje na knjižnem trgu in tako resnično dosegljiva najširšim množicam, še posebej v času, ko cene povsod rastejo;

— Zaupniki nabirajo naročnike in delujejo neposredno med sodelavci in so resnični aktivisti knjige in njenega poslanstva;

— Redno knjižno zbirko sestavljajo:

1. **PREŠERNOV KOLEDAR 1975.** Koledar za leto 1975 bo izšel za 30-letnico osvoboditve in bo seveda primerno tej obletnici posvečen, tembolj ker bo hkrati obletnica konca druge svetovne vojne. Bodo pa v njem še drugačni prispevki, tako da bo dovolj zanimiv za vsakogar.
2. **Janez Švajncer: KO ČLOVEK ZORI.** Zgodba mladega človeka, ki iz nedoraslosti skoči v zakon, v katerem si išče trdnih tal ob ženski, ki ga v marsičem prekaša. Roman je podoba mnogih današnjih mladih ljudi, ki v svoji rasti prelahkotno jemljejo življenje, lahko miselno se zapletajo na vse strani, dokler se življenje ne postavi prednje v vsej svoji trdoti.
3. **Tone Svetina: UGASLO OGNJIŠČE.** To je zgodba o enem

od zadnjih samotarjev gozdovnikov, ki od prve svetovne vojne živi nekako odtujeno življenje od sveta. Toda nova vojna vihra, ki zajame našo domovino in seveda tudi njene hribe, pa ga znova pritegne v dogajanje. Leta 1941 se poveže s partizani in kmalu za tem tudi pade.

4. **Nadežda Konstantinova Krupskaja: SPOMINI NA LENINA.** Knjiga se bere kot roman, kar je umljivo, saj je Lenina njegova žena prav gotovo od vseh najbolj poznala in nam ga prikazuje predvsem s tiste strani, s katere ga doslej še nismo dobro poznali.

5. **MLADA BREDA.** To bo izbor naših najlepših pesmi, ki so nam jih nekoč nabirali zbiralci narodnega blaga. Izbor bo preizkusil skozi to drgoceno izročilo preteklosti, ki žal počasi odmirata.

6. **Dr. Frančišek Smerdu: RASTLINE IN NAŠE ZDRAVJE.** Pisek nam je že znan, saj je nekoč za našo Družbo že napisal knjigo »Naš zdravnik«. Zdaj Družba prodaja svojim članom še knjigo Zdravilne rastline, ki je bodo prav gotovo mnogi veseli.

Vseh šest knjig bodo člani prejeli v novembru 1974 za 55 din, v platno vezane pa bodo veljale le 85 din.

Kljub doseženim uspehom moramo biti kritični do svojega dela

(Nadaljevanje s 6. strani)

Šna delitev lahko pripelje le do privatiziranja družbenih sredstev, ki naj bi sicer krepila materialno podlago združenega dela. Sindikati in še zlasti komunisti v njih se morate bojevati za odnose enakopravnosti in solidarnosti delavcev, ki ustrezajo družbeni naravi dela in družbeni lastnini. Določene razlike v osebnih dohodkih delavcev, zasnovane na prispevku v skupnem delu, morajo biti podlaga za uresničevanje skupnih interesov, ne pa za ustvarjanje osebnih privilegijev enih delavcev na račun drugih.

Se zlasti pomembni za uveljavitev vašega vpliva v družbi sta neposredna udeležba in odgovornost sindikatov pri sprejemanju samoupravnih in družbenih dogovorov. Pri tem mislim na medsebojno usklajevanje interesov med posameznimi deli združenega dela, kakor tudi na usklajevanje njihovih skupnih interesov z interesi delavskega razreda v celoti. Naša skupna naloga je konstituirati celotno družbeno življenje na samoupravnih temeljih, ob uresničevanju te naloge pa zagotoviti odločujoč vpliv delavskega razreda na celotno družbeno reprodukcijo.

Razumljivo je, da sodi zato med osnovne naloge sindikatov tudi boj z inflacijo, ki v sedanjem trenutku najbolj spodkopava razvoj samoupravnih odnosov, skrb za življenjske razmere delavcev, nadaljevanje načrtne gradnje najemnih stanovanj za delavce, za družbeni standard, skratka za uresničevanje vseh tistih nalog, ki smo se jih organizirano, enotno in odločno lotili po 21. seji predsedstva ZKJ in 29. seji CK ZKS.

Pomembna obveznost sindikatov bo tudi še naprej zaščita samoupravnih pravic delavcev ter odločen boj za uveljavitev večje

stopnje zakonitosti, samoupravne odgovornosti in reda v našem družbenem življenju.

Desetletja so že minila od časa, ko je v začetku našega stoletja Ivan Cankar v predavanju »Slovensko ljudstvo in slovenska kultura« leta 1907 prikazal globoko spremembo, ki jo je spoznal med delavci, potem ko so jih posamezniki, prevzeti s socialističnimi idejami, povezovali in poučevali. O prej neorganizirani, podložni množici, brez kulturnih potreb, ki je bila lahek plen posvetne in cerkvene gospode, pravi pisatelj: »Danes, po petnajstih letih, stoje tisti delavci, ki so strokovno in politično organizirani, v kulturnem oziru visoko nad mnogoterimi diplomiranimi narodnjaki... Tam in takrat sem videl, kaj je resnično, pogumno, vztrajno kulturno delo, ki se ne prestraši ničesar, ki nikoli ne omahuje, nikoli ne obupuje... spoznal sem, kam vodi in kam drži edina pot... Edina pot je boj ljudstva, brezobziren boj, dokler ne pade poslednja barikada, dokler ni dosežen poslednji cilj.«

Tudi danes ni naša dolžnost, da vsestransko poglobljamo in uveljavljamo tisto kulturno in moralno zavest delovnega človeka, ki izhaja iz njegovega položaja upravljalca z družbenimi sredstvi in pogoji svojega dela, nič manj pomembna kot v Cankarjevem času. Kulturna in moralna podoba našega delovnega človeka izhaja iz ponosa samoupravljalca, ki svoje interese uresničuje kot družbeni interes in družbeni interes kot svoj osebni interes. Skrb za to, da se v vsem družbenem življenju čim močneje izrazi ta nova razsežnost delovnega človeka naših dni in v našem prostoru, bo najboljša obramba proti vsem ostankom preteklosti in proti vsem nevšečnostim, ki jih s seboj prinašajo protislovja socialističnega razvoja...

Ko so naši planinci prehodili precejšen del Kamniških planin, se jim je počitek krepko prilgel.

KADROVSKE VESTI

V MESECU SEPTEMBRU SO PRISLI V PODJETJE: Lipovšek Drago, Mužič Zdenko, Podsednšek Alojz, Gašparič Andrej, Rant Irena, Sešel Ivan, Karahentović Avdo, Bezenšek Josip, Lazič Gradimir, Kostanjšek Ivan, Jerenc Simon, Mijajlovič Slobodan, Zurbir Branko, Kuzma Jožef, Hotovič Zeljko, Kozovinc Bernard, Rastović Dušan, Tekauc, Miran Keresteš Konrad, Kopriva, Miran, Jošt Jožef, Topolovec Viktor, Smiljanec Marijan, Spasojević Avram, Smiljanec Marijan, Podgoršek, Ivan, Brežnik Vojko, Holovati Pavle, Ivanovič Rade, Peter Rusten, Despotović Vojin, Potera Rahman, Mehmovič Ismet, Petrovič Života, Vukić Rradimir, Lipovšek Nevenka, Bačić Milan, Gorza Janez, Ciglar Franc, Krajnc Stefan, Kiseljak Josip, Kovačević Rajko, Bukvič Izidor, Boriš Marija, Vrečer Milena, Skutnik Marija, Popović Dragiša, Gračner Ivan, Miladinović Novak, Horvat Ludvik, Dlesk Leonard, Topolovec Mirko, Gabrovec Miklavž,

Brkič Branko, Dečman Mihael, Stevanović Miroslav, Dečko Anton, Večerić Mirko, Zrin, Anton, Kos Anton, Čokl Alojz.

ODSLI IZ PODJETJA: Stanojevič Liljana, Podsednšek Alojz, Kranjc Viljem, Spudič Drago, Rastović Dušan, Karahmetović Avdo, Kesedič Salko, Esih Elizabeta, Posil Milan, Keresteš Konrad, Zurbir Branko, Sešel Ivan, Lipovšek Drago, Radulović Bosiljka, Ramišak Drago, Beneš Anton, Milosavljevič Tomislav, Lorbek Leopold, Sužič Milorad, Đuranec Zvonimir, Todorović Dimitrije, Savič Velimir, Beronja Miloš, Kaiserberger, Janez, Bobovečki Dragutin, Milovanović Milovan, Bosanac Mišo, Čekada Zvonko, Kliner Bojan.

UMRLA: Pevec Jože, Bosnar Stanislav.

V POKOJ STA ODSLA: Kovč Jože, Znidar Franciška.

V POKOJ JE ODSL: Dolšak Franc.

V JLA S ODSLI: Horvat Vladimir, Košenina Božidar, Orličnik Ferdinand, Slemenik Franc, Rupnik Viljem, Kukec Franjo, Bele Leopold, Golež Ludvik, Škornik Viljem.

Nevarnosti, ki grozijo v sodobni vojni

(Nadaljevanje)

Za izdelavo vhoda do ponesrečenih uporabljajo največ: lopate, krampe, nosilce, lopatice s kratkim ali dolgim ročajem, rezalce betona in železa, razne vrste žag za les, železo in beton, lahke bagerje. Za odnašanje materiala po bodo uporabljali: kante, pletene košare, posode za vodo, manjše samokolnice in podobno. Ob prebijanju odprtini, oziroma prebijanju zidov uporabljajo bate kline, dlata, luknjače, kladiva, kompresorje, za dviganje materiala iz globine oziroma ranjencev pa: škripce, vitle in druge naprave, prilagojene za takšna dela. Za izvršitev podpirajočih del uporabijo: kladiva, žeblice, kline, žage za rezanje lesa, klešče, priročni material in podobno.

Na tem mestu je omenjen najnujnejši pribor, toda ekipa, ki ima lastni kamion preurejen za transport ljudi, in pribora, ima v svojem sestavu vso potrebno opremo in pribor v zadostnih količinah, kajti dobro pripravljena in opremljena tehnično-reševalna enota lahko rešuje v vseh mogočih situacijah: iz stolpnice, kletnih prostorov, zasutih zaklonišč, ali gorečih objektov. Opremo in pribor, ki jo ima takšna ekipa v svojem kamionu smo že prej omenili.

2. ZAŠČITNI UKREPI OB OGLEDU, REŠEVANJU IN ODSTRANJEVANJU RUŠEVIN

a) Nevarnosti pri rušenih objektih

Pred pričetkom kakršnega koli ukrepanja ali dela pri reševanju na nekem poškodovanem objektu oziroma zgradbi je potrebno imeti najosnovnejše podatke o poškodbah in splošni deformaciji objekta.

Vsak član reševalne enote, ki je zadolžen za akcijo pri reševanju, dobi pred pričetkom od svojega neposrednega vodje najnujnejše podatke. Kolikor teh podatkov ni mogoče dobiti ali so podatki pomanjkljivi in sumljivi, tedaj je dolžnost reševalca, da on sam oceni, kaj je na tem objektu nevarno in kaj ni.

Reševalec mora vedeti, da vse kar je nenormalno pri izgledu objekta, mora šteti kot nevarno zgradbo. Razen tega mora biti pozoren na naslednje zgradbe: vse, ki so poškodovane zaradi kakršnega koli vzroka, ki ni bil dovolj za popolno porušenje zgradbe in kaže zidove delno porušene, nagnjene, stopnišča razmaja na ali pregorela od požara, tramove poškodovane s kosi bomb, nesigurne kupe ruševin, stropne konstrukcije, ki kažejo znake napetosti oz. deformacije zaradi preobremenitve, na izhajajoče pline itd.

Zaradi osebne varnosti reševalca v prvi vrsti in za tem ponesrečencev je potrebno na podlagi navedenih nevarnosti oceniti stopnjo nevarnosti, ki jo ta objekt predstavlja.

Poleg navedenih nevarnosti se pojavljajo še nevarnosti od poškodovanih instalacij: plinovoda, elektrovoda, kanalizacije in vodovoda, ker se z dotikom lahko še

bolj poškodujejo oz. poslabšajo že nastale situacije, predvsem pa če še temu prištevamo prisotnost vojnih strupov oz. radioaktivne kontaminacije.

b) Vhod v objekt

Reševalci zaradi svoje hrabrosti, požrtvovalnosti in sočustvovanja do ponesrečenih, da čim hitreje rešijo ponesrečence, pogosto ne opazijo nevarnosti, ki jim pretijo pri vstopu v objekt. Vsako poškodovano zgradbo, pa tudi če izgleda lahko poškodovana, je potrebno šteti kot nevarno in se lotiti dela s previdnostjo, da se zajamči osebna zaščita reševalca. Reševalec, ki bi se v takih trenutkih poškodoval ali ponesrečil, svojim sotovarišem dvojno škoduje; ne samo, da zmanjša razpoložljivo število ljudi za reševanje drugih, temveč povečuje število tistih, katerim je potrebna hitra pomoč na mestu.

Zato je potrebno pred vstopom v zgradbo obvestiti vodjo enote ali njegovega namestnika, da pred vstopom v zgradbo določi še enega reševalca, ki popuša vrvi, za katero je privezan reševalec, ki je šel v objekt in ki bi na dan znak s potegom vrvi nudil pomoč prvemu reševalcu.

Vhod v zgradbo naj bo skozi glavna vrata. Kolikor je to nemogoče, tedaj pa skozi stranska vrata ali okno v pritličju s pomočjo lestve. V primeru, da so lestve prekratke, je treba uporabiti raztegljive lestve. Kolikor je tudi to nemogoče, je treba nasilno odpirati okna ali vrata. Nasilno odpiranje vrat se opravi pri ključavnici.

c) Hoja po objektu — zgradbi

V času napredovanja in gibanja v zgradbi je nujno hoditi ob zidu, bodisi po podu ali stopnišču. Oslabljeni nosilci nagoreli zaradi požara nimajo več prvotne vjdržljivosti oziroma nosilnosti. Ne sme se vleči in se dotikati posameznih delov konstrukcij, ki z enim delom »štrlijo« in zapirajo pot, ker nosijo druge ruševine. Posebno pozornost je potrebno posvetiti na dele razbitih šip, ki so zabodeni v mavčevem zidu in plošče vrat ter okenskih okvirjev.

Kolikor neka vrata v prostoru na normalen pritisk kljube ne popustijo in se ugotovi, da niso zaklenjena, je možno, da vrata držijo celo nasloge ruševin, ki bi se zrušile, kolikor bi se pomaknila ali še bolj obremenila. V takšnem primeru je potreben vhod skozi okno ali drug napravljen vhod.

d) Odtekanje vode iz poškodovanih vodov

Kolikor v objektu ni mogoče zapreti glavnega vodnega ventila, se cev, če je glatko odbita zapre z zabijanjem čepa v odprtino. Če je odprtina na cevi majhna se odprtina večkrat ovije s krpami in dobro zveže ali z ilovico ovito v krpi. Če je vodovodna cev svinčena se lahko splošči na 2-3 mesta z lesenim kladivom. Kolikor ni nikakšne možnosti, da se odtekanje vode ustavi, je potrebno zapreti dovodne ventile

za objekt oziroma po potrebi pa tudi za skupino zgradb.

e) Puščanje plina

Puščanje plina predstavlja nevarnost zastrupitve s CO. V primeru, da nismo poprej ugotovili plinovoda v zgradbi ali v primeru pojava plina v objektu, je treba strogo spoštovati naslednja pravila:

- pri vstopu v zgradbo se ne sme hoditi ali uporabljati svetilke z odprtim plamenom,
- moramo biti pozorni, da ne izzovemo iskre z morebitnim udarcem nekega metala. Nerodkokdaj povzroči vžig električne baterije pri vstopu v zgradbo lahko eksplozijo, zato je boljše, da svetilko prižgemo pred vstopom v objekt,
- takoj poiskati glavni ventil in po možnosti zapreti dovod plina,
- kolikor glavnega dovoda plina ni mogoče zapreti, se mora poskušati zapreti odprtina, kjer pušča plin s pomočjo ilovice oziroma z zmočeno zemljo, zavito v krpi ali z zabijanjem kosa lesa v odprtino.

f) Kemijske instalacije

Kemijske instalacije se nahajajo v skladiščih kemikalij, laboratorijih, lekarnah, drogerijah, v skladiščih barv, kemijski industriji itd., kjer se lahko naleti na prisotnost par ali plina, proti katerim navadna plinska maska ne nudi popolne zaščite. V takšnih primerih je potrebno uporabljati zaščitna sredstva s kisikom oz. komprimiranim tlakom.

g) Električna instalacija

Nikoli se ne sme verjeti, da je neka žica elektrovod, ki štrli oddvojeno od ruševin, ni pod električno napetostjo. Nasprotno je moramo vedno šteti kot življenjsko nevarno. V takšnih primerih je potrebno vedno predhodno izključiti glavni dovod z izključitvijo oziroma odstranitvijo varovalk. Varovalke in elektroštevci se običajno nahajajo nekje v bližini stopnišča ali pri vstopu, če to ni mogoče storiti in je potrebno odstraniti električno žico, se to stori samo z uporabo specialnih rokavic in izoliranih klešč. V kolikor posedujemo izolirano sekirico lahko koristimo tudi njo, ali s suhim lesom. Pri odstranjevanju električne žice moramo pod nogami imeti izolirani material na primer: suh les, komadi linoleja, gume in slično.

Posebno moramo paziti, da ne polivamo električne žice z vodo, temveč s peskom ali zemljo. Če naletimo na elektrokutirane osebe moramo uporabljati gumirane rokavice vse dotlej, dokler je oseba pod vplivom električnega toka.

h) Neeksplozivne bombe

Prisotnost neeksplozivnih bomb se smatra za veliko nevarnost, ker postoji možnost, da je bomba tempirana in da lahko vsak čas eksplodira.

Prisotnost neeksplozivnih bomb se mora najhitreje sporočiti vod-

ji ekipe, kateri nudi prioriteto reševanja ponesrečenih v krogu dometa bombe in po odstranitvi ponesrečenih se izvrši zavarovanje terena dometa bombe z vidnimi znaki in obvesti ostale enote civilne zaščite o tem in organe — enote za deaktiviranje in odstranjevanje bomb. Do prihoda enote za deaktiviranje in odstranjevanje bomb, je potrebno to mesto zavarovati z vrečami, napolnjenimi s peskom.

f) Hoja v gorečem objektu in izhod iz objekta

Če je potrebno intervenirati v goreči zgradbi potem je potrebno že poleg navedenih varnostnih ukrepov v poškodovani zgradbi določiti še posebne varnostne ukrepe.

Za zavarovanje osebne varnosti za reševanje v gorečem objektu je potrebno poznati osnovne varnostne ukrepe.

Reševalec, ki ima nalogo ogleda gorečega objekta v cilju reševanja žrtev, najdbe žarišča požara, naleti na neštete nevarnosti, ki ga ovirajo in na katere mora biti pozoren. Z ozirom, da reševanje zahteva hitrost akcije, je potrebno, da reševalec ukrene vse potrebno za osebno zaščito, kar mu ne bo samo olajšalo in pospešilo izvršitev naloge, temveč z jamčilo tudi njegovo življenje.

Ker reševalec — oglednik mora obhoditi vse prostore objekta, ki je v požaru, z začetkom v najvišjem delu objekta ter do prizemlja, kot tudi prvenstveni pregled zadimljenih prostorov in nato prostorov zajetih s plamenom mora upoštevati naslednje ukrepe varnosti:

— pred vstopom v gorečo zgradbo mora dati na usta in nos moker robček ali neko drugo platno namočeno v vodo, v kolikor ni oblečen in opremljen s tozadevno opremo. Mokra krpa reševalca ščiti pred dimom in vročim zrakom ter prahom razne vrste. Medtem moker robček ne ščiti pred pomanjkanjem kisika.

(Nadaljevanje prihodnjič)

ZAHVALA

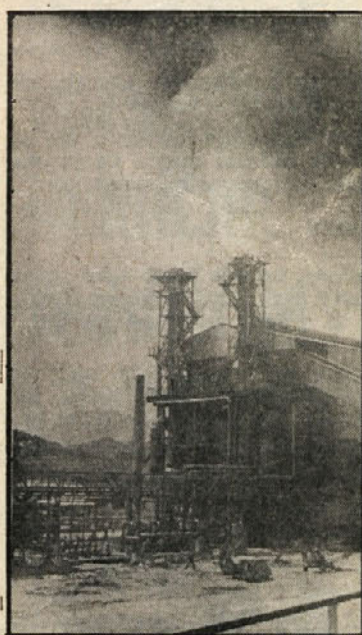
Ob mnogo prerani, boleči izgubi mojega dragega moža ter nadvse dobrega in skrbnega očeta

MIKEK SLAVKA

se pristrčno zahvaljujem celotnemu kolektivu obrata 3 v Mozirju, za denarno pomoč in venec, tov. France Anotnu za ganljive poslovilne besede ob odprtem grobu, upravi Cinkarne za podarjen venec ter vsem sodelavcem, ki so mi kar koli pomagali in z menoj sočustvovali! Zahvaljujem se tudi tovarišu obratovodji Erjavcu Ferdinandu za odobreno pomoč ob selitvi. Vsem in vsakemu iskrena hvala!

Zena Ančka, hčerka Anica in sin Vekoslav.

Skandinaviska križanka

	1000 kg	ŽENSKO IME	BARVA NOŠA POLT NA LICU	ALKOHOL	RYAN O'....	OSEBNI ZAJMEK	VIPOTNIK JANEZ	NEOMEJEN VLABAR, TRINOG	RIMSKA 1	ŽENSKO IME	KOVAČIČ IVANKA	SIMO VAŽIČ	INDUSTRIJA SATOVA	REKA, KI SE VLIJA V AZOVSKO MORJE
		MESTO NA ŠTAFERSK							MESTO V BOSNI PRIDR ZA REZANJE (množ.)					
		PEVEC PAUL				TOVARNA V CELJU	SLOVENSKO NARODNO GLEDALIŠČE				KEM. ZNAK ZA NATRIJ	STANKO NOVAK KL. MESTO MADRASKAR		
		KEM. ZNAK ZA DUŠIK		VZKLIK PRI SKOPOREČ. KRAJ BLJU TRDOVELJ			OST. ŽELO, DUNOVITA PRIPOMA RADKO POLJE							ŠPORTNI KLUB IZ MADRIDA
		ODET				VELIK TJULENJ				ADRIA AVIOPROH.			POLMER	
		KVARTAŠKI IZRAZ				LAŠKO KOROŠEC				KIBIK			ORGAN VIDA	
											OSEBA IZ BIBLIJE POUND			
CC	STANE SEVER	AVT. OZN. CELJA		HLADNO STEEL OROŽJE			ŽIVA BITJA IZ RAZREDA VRETNČARSTVA	PRITISK	DEL VOZA	DOMAČA PRITRDLA	ŠTAFERSKA REKA	VERZNA STOPICA		
				INDUSTRIJA SKUPINA LJUDSTEV										
				HITRA SMRT			TELOVADNI ELEMENT				POLITIK LON...			
				POČOST			RIMSKA 100				PREDLOG			
						PRESEVALKA CELJA							MLADA KRAVA	PRODAJALNA MESA
						TOVARNIŠKO KOMITE								
CC	OKOSTJE						OZNAČBA MOTOR. OLJ			AMPER		GLAVNO MESTO ITALIJE		
	KEM. ZNAK ZA FOSFOR						REUMUR					V KEMICI ZNAK ZA TRITIS		
						ŠABJA OKOMELINA								
						ODPUVALO ZA BEŽEVNE DNI			DOLINAR JANEZ	PTIČI				
										VOLT				
SEST. Marija A.	LEVI PRITOK OBA					KRAJ OB VODI	LITER		2			MANJŠE NABELEŽE		
	RAZSOBNIKI						ITALIZAMU ŠPOLNIK		DUŠEVA V ČILU			VIDMAR OTI		
TUJE ŽENSKO IME				BOJAN ADAMIČ	LOČILO NA KONCU VELELNEGA STAVKA					VSE (hrv.)			IS. ŽRKA ABECEDE	VELEMESTO V ITALIJI
										ZNAK ZA ALARM				
NEKDANJI AVSTRISKI ZVEŠNI KANDLER JULIUS						IKRAVEC			100			OSEBNI ZAJMEK		
									KURS			RIMSKA 5		
AVTOM. OZNAKA BELGIJE		KEM. ZNAK ZA KALEČ			REČI KRIČ		TORALF HANSEN	OČKA			AVTOMOB. OZNAKA AVSTRIJE	ŠALA		
		KRAŠEVEC IVANKA			OBMOČJE, PODROČJE							DEL TELES		
VEDEVEK PREDSEBN. EISENHOWER					ZNAK AVTOMOB. EUN			NAŠ NAB. TELOVADNO MIRO					LAJOVIC ANTON	
								LOHLENDJE					RAVNINAR EDVARD	
TANKA TKANINA ZA ZAVEŠE					OSEBNI ZAJMEK			DEL OPLEKE			...NAJBOLEJŠA			OSEBNI ZAJMEK
					NEHŠKI PREDLOG			100 m ²			TA HIP			
RADIJ		ŽENSKO IME					ROD BUNOV - OVETIH ZAJM KOŠARIC				VRSTA ČMARBT			
		AB. ŽRKA ABECEDE					ZAČETEK ABECEDE				NORD			
PEVKA KOHONT					STABINDIS	JUNAŠKI EP							OLIMPIJSKE IGRE	

Za razvedrilo

GA ŽE POZNA

»Draga ženkica, zadnjič so govorili na sestanku, da je treba za neplanirane investicije odgovarjati.«

»Aha, možek, že vem kam pes taci moli. Kaj plačevanje dvojnih alimentov že ni dovolj?«

OPRAVLJIVEC

»Franci, zadnjič sem našel tajnico na kolenu komercialnega.«

»Ja, kaj pa to tebe briga, za svoje delovno mesto se briga, da veš, Jože.«

»Že, že, ampak tajnica je moja žena.«

— ● —

Vrtnarju je umrla žena. K nje-

mu pride župnik in ga tolaži rekoč:

»Ljubi moj sin, življenje je kot velik pisan vrt. Najlepše cvetice razveseljujejo človeška srca, vendar morajo enkrat vse oveneti. Razumeš to primerjavo?«

»Ne, gospod župnik, mi gojimo samo povrtino.«

— ● —

POPRAVEK

Glavni naslov na 1. strani se pravilno glasi: »Posamezne interese je treba usklajevati s skupnimi«

CINKARNAR 9

MISLI

Bila sem... ena najplašljivejših in dokler sem se kazala junaško, da bi druge ohrabrila, sem tudi sama postala hrabra.
(Goethe)

So tudi ljudje, ki so bolj junaški pred smrtjo kot pred življenjem.
(Jovan DUČIĆ)

Hraber ni tisti..., ki se ne boji, temveč tisti, ki zna skriti svojo plašljivost.
(MAKARENKO)

Junaštvo je upanje, da bo kroglja zadela sosed.
(Ugo OJETTI)

— Ženske so si izmislile ljubezen, a moški poroko in zvestobo.
(Pascal)

— Maska pade, človek ostane.
(Le Corbusier)

— Dvom je počasen samomor.
(Mimicij)

Učenje tujih jezikov po sodobnih metodah 2000 S

Prikaz učenja v centru za izobraževanje

Gotovo vam je znano, da se na Delavski univerzi Boris Kidrič v Ljubljani že dalj časa ukvarjamo s problemom, kako na cenen in kar najpristopnejši način omogočiti učenje tujih jezikov čimširšemu krogu zainteresiranih. To je še posebej pomembno v današnjem času, ko so potrebe po znanju tujih jezikov izredno narasle, časa za klasično učenje preko lokalnih delavskih univerz pa je spričo vedno hitrejšega tempa življenja vedno manj. Prizadevanja so obrodila sadove in prvi rezultati so že pred nami.

Na razstavi, ki jo bomo organizirali tudi v vašem podjetju, si boste lahko ogledali pravkar izšla tečaja angleščine in nemščine 2000 S, katerih bistvo je dvanajst magnetofonskih kaset in pa ena-

ko število ilustriranih brošur. Razen tega pa bodo na ogled tudi pripomočki za učenje italijanščine, francoščine, ruščine in pa, kar je morda še posebej pomembno, poslovne oziroma komercialne angleščine, katerih sestavni elementi so gramofonske plošče in ustrezno tiskano gradivo.

Pri vseh teh tečajih gre za programirano učenje tujih jezikov, ki se v svetu in pa tudi pri nas že dalj časa uporablja, vendar gre tokrat za pripomočke, ki so prirejeni za delo doma. To je gotovo velika časovna pridobitev, saj lahko slušatelj s pridom uporabi vsako prosto urico in to v okolju, v katerem se najbolje počuti. Razen tega pa se lahko po enem samem tečaju nauči jezika vsa družina, s čimer dobi racionalnost pripomočkov še dodatne razsežnosti.

Tečaji so razvrščeni po težavnostnih stopnjah in so zato primerni tako za popolne začetnike v jeziku, kot tudi za tiste, ki si želijo znanje jezika samo obnoviti ali izpopolniti. Primerni pa so tudi za učenje otrok, če seveda pokažejo vsaj minimalno zainteresiranost za tuj jezik. Vsak izmed tečajev je zaključena celota, ki daje slušatelju željeno znanje, seveda v okviru izbrane težavnostne stopnje.

Vsi razstavljeni učni pripomočki bodo po izredno ugodnih pogojih tudi naprodaj, in sicer jih boste lahko plačali v desetih mesečnih obrokih.

Ob dejstvu, da v povprečju končajo slušatelji kateregakoli izmed tečajev ob sistematskem delu že v pičlih treh mesecih in to sami doma, vas vabimo, da si razstavo zanesljivo ogledate. Tam se boste lahko o vsem sami prepričali in dobili tudi vse dodatne informacije o samih tečajih, kakor tudi o načinu učenja. Vabljeni!

Razstava in prikaz učenja bo v učilnici Centra za izobraževanje delavcev v Cinkarni Celje 9. decembra 1974.

Delavska univerza
Boris Kidrič Ljubljana

SORODNOST

»Zadnjič semo zvedel, da vi planirate proizvodnjo, tov. inženir. Ali mi lahko razložite, kakšna je razlika med pokazateljem na diaogramu in rakom?«

»Ne vem...! Ha... ha... oba gresta nazaj!«

HUMOR

LOGIČNO

»Tovariš skladiščnik, sprejmite mojega ata v skladišče surovin.«

»Oprosti, Tonček, ampak mi imamo dovolj delavcev.«

»Škoda, veste, tovariš, ata je zadnjič narezal mamo pa je ona rekla: »Ti surovina neumna.«

ODRIV

»Jože, od kje imaš tako visok odriv? Na zadnji sindikalni tekmi si skoraj vsak koš zabil. Ali kje treniraš?«

»Kje pa, Janez, tudi tebi povem recept za visoke skoke. Samo nekaj cen si daj v copate pa te bodo pod oblake poganjale!«

Objavljamo spored filmov, ki jih bomo gledali od 15. decembra 1974

Kino Union

Od 18. do 21. novembra ČUVARJI GRADU, ameriški barvni film,
Od 22. do 24. novembra KOCKA JE PADLA, ameriški barvni film,
Od 25. do 27. novembra UBIJTE CHARLIJA VARRICKA, ameriški barvni film,
Od 28. novembra do 8. decembra UZIŠKA REPUBLIKA, jugoslovanski barvni film,
Od 9. do 11. decembra VELIKI VALČEK, ameriški barvni film.

Kino Metropol

Od 18. do 20. novembra ZAREČI SNEG, sovjetski barvni film,
Od 21. do 24. novembra DAMA IN DIAMANTI, ameriški barvni film,
Od 25. do 27. novembra PRIŠEL BO MOJ DAN, angleški barvni film,
Od 28. novembra do 1. decembra REPRESALJA, italijanski barvni film,
Od 2. do 4. decembra POJEM PESEM DOMINIQUE, ameriški barvni film,
Od 5. do 8. decembra SKRIVNOST ČRNE ROKAVICE, italijanski barvni film,
Od 9. do 11. decembra KAJ DELAJO ZDOLGOČASENE GOSPE, nemški barvni film.

Kino Dom

Od 18. do 24. novembra ČRNOBRADA POŠAST, ameriški barvni (ob 16. uri).
Od 18. do 21. novembra POINT BLANK, ameriški barvni (ob 18. in 20. uri).
Od 22. do 25. novembra PEGASTO DEKLE, jugoslovanski barvni (ob 18. in 20. uri).
Od 26. do 28. novembra TARZANOV IZ ZIV, ameriški barvni film.
Od 29. novembra do 2. decembra PLAMEN IN PUŠČICA, ameriški barvni film.
Od 3. do 8. decembra POPAJ IN NJEGOVA DRUŽINA, ameriški barvni film, (ob 16. uri).
Od 3. do 8. decembra DEKLE IZ HONG KONGA, nemški barvni (ob 18. in 20. uri).
Od 9. do 11. decembra DVA BREZ ZENE, ameriški barvni film.

Predstave so vsak dan ob 16., 18. in 20. uri. Program objavljamo po podatkih Kino podjetja Celje in za spremembe ne odgovarjamo.

Pregled faktorjev za obračun OD — oktober 1974

Stroškovno mesto	Faktor vred. točke	norme
SPLOŠNA UPRAVA		
CAOP	1,20	
Finančno računovodski sektor	1,20	
Kadrovski sektor	1,20	
Samski dom	1,20	
Splošni sektor	1,20	
Kuhinja	1,20	
Pralnica in šivalnica	1,20	
Zunanja trgovina	1,20	
TOZD METALURGIJA		
Skupne službe metalurgije	1,20	
Keramika	1,08	1,32
Zveplena kislina PIK	1,20	
Zveplena kislina KKC	1,15	
Cinkov prah	1,20	
Sekundarna proizvodnja cinka	1,20	
Baterijske čašice	1,16	
Zičarna	1,20	
Žlebarna	1,20	
Valjarna	1,08	1,14
TOZD KEMIJA		
Skupne službe kemije Celje	1,20	
Barvila Celje	1,11	
Soli in pigmenti	1,20	
Bariljev sulfid	1,08	
Litopon	1,10	
Cinkovo belilo	1,17	
Zaščitna sredstva — modri baker	1,10	
Rastni substrati	1,17	
Umetna gnojila	1,20	
Gradbeno lepila	1,12	
Betonski elementi	1,12	1,05
Zaščitna sredstva — modra galica	1,20	
Skupne službe kemija Mozirja	1,17	
Barve in premazi	1,07	1,19
TOZD GRAFIKA		
Skupne službe grafike	1,10	
Tiskarna	1,10	
Tiskarske plošče	1,14	
Preparati za grafiko	1,20	
Tiskarske barve	1,06	
Razvoj grafike	1,10	
PE VZDRŽEVANJE IN ENERGETIKA		
Skupne službe vzdrževanja	1,17	
Strojno vzdrževanje	1,16	
Elektro vzdrževanje	1,16	
Vzdrževanje ARM	1,16	
Gradbeno vzdrževanje	1,16	
Energetika — skupne službe	1,17	
Kotlarna številka 1	1,16	
Plinarna	1,18	
Transformatorske postaje	1,16	
Galvana	1,10	
Embalaža	1,16	
PE TRANSPORT		
Skupne službe transporta	1,20	
Železniški promet	1,02	1,18
Interni ostali promet	1,02	1,37
Avtocestne za kislino	1,00	1,79
Nakladanje in razkladanje	1,04	1,13
TOZD TITANOV DIOKSID		
Glavni laboratorij	1,20	
Skupne službe titanovega dioksida	1,06	
Investicijska služba	1,06	
Proizvodnja titanovega dioksida	1,06	